

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΜΕΝΣΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ :

ΕΥΓΕΝΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

Διεύθυνσις :

Δεσποινίς **ΕΥΓΕΝΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ**

Ὁδὸς Μανάνδρου, 83. Ἀθήνας

Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις :

«**ΕΛΛΗΝΙΚὴν Ἐπιθεωρησίν**» - Ἀθήνας

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

Διὰ τὸν Ἑσωτερικὸν . . . Ἀρχ. 15.—

Διὰ τὴν Ἀμερικανὴν . . . Δολλάρ. 4.—

Διὰ τὰ Δημόσια Γραφεῖα Ἀρχ. 30.—

Δι' Ἀγγλίαν, Ἀγυπτὸν καὶ

Κύπρον Σελίνα 15.—

Ἐκδόσις πολυτελεῖς γενικῶς Δρ. 25.—

Διευθ. τῆς Συντάξεως :

ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΟΞΑΣ

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος τῆς «**ΕΛΛΗΝΙΚῆς Ἐπιθεωρησέως**» εἰς τὰς Ἠνωμένους Πολιτείας καὶ Καναδῶν ἀναγνωρίζεται

ὁ κ.Μ. ΧΑΤΣΟΣ

843. West 17. Street. New-York

Αἱ ἐγγράφαι ἄρχονται ἀπὸ 1ης ἐκάστου μηνός.
Τιμὴ ἐκάστου τεύχους Δρ. 1.20

Πᾶν χειρόγραφον δημοσιευόμενον ἢ μὴ, δὲν επιστρέφεται.
Κάθε συνεργάτης εἶναι ὑπεύθυνος γὰρ κάθε δημοσίευσμά του.

LES ORCHIDES NOIRES

Livre dédié à Mme Flora Vordoni-Velmyra

LA VILLE

La ville telle qu'une belle femme qui vient de se donner, se pâme d'une luxure écarlate, et bacchante elle s'allonge sur les champs paisibles à l'âme de menthe pour dérober le charme aux chaumières étouffées. (Les hymnes barbares s'imposent aux langueurs des sonnets) le bouc aux cornes d'or force la paysanne tremblante ; les maisonnettes peureuses s'accrochent sur la pente d'une colline, telles une gerbe de marguerites fanées. Le vieux chateau agonise et pleure sous ses pierresailles, les dryades couronnées de thym, voilées d'azur attendent que l'ombre s'effeuille à travers les ramures, pour plonger dans le crêpe l'ivoire de leur taille, —l'heure perle où l'on devine à peine les sonnailles— et pleurer sur la perte de cette bataille obscure.

CERISE

Cerise, fille de joie, cette nuit reste rêveuse ; son paradis inquiet dans son verre de chartreuse se reflète, jaune et brun, comme un songe d'automne... Cerise dans sa pelisse de renard bleu, frédonne et s'efforce de saisir le sens de son refrain... Elle rêve d'un groupe d'érhèbes dans une lutte de pains tordant leurs corps robustes dans l'arène du gymnase ; ses desirs assoupis renaissent et l'embrasent, ses mains crispées esquissent l'étreinte d'un bien aimé qu'elle n'a jamais connu et qu'elle n'aura jamais.

KOSTIS VELMYRAS

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΒΟΥΤΥΡΑ

ΤΟ ΜΑΥΡΟ ΒΩΔΙ

Ἐίχαμε ἀφήσει τὴ δουλειὰ γιὰ νὰ κολαίσουσε στὴν παραγκοῦλα τοῦ καπετὰν Ζῶη, ποὺ λίγα βήματα βρισκόταν ἀπ' τὸ πλοῖο ποὺ διορθῶναμε, μαύροι, κατάμαυροι μέσα στὰ σίδηρα, στὴ σκόνη τῶν καρβούνων καὶ στοὺς ψηλοὺς σωροὺς τῶν ἀσφῶν

πετρῶν καὶ μὲ τὸν ψηλὸ στύλο ἐμπρὸς τους.

Ἦτανε συντριασμένη μέρα, ἀνεμος δυνατὸς φυσοῦσε κ' ἔστερνε ἔξω τὸν μαῦρο καπνὸ ἐνδὸς μικροῦ βαποριοῦ.

Ἡ θάλασσα σκοτεινὴ, χτυποῦσε στὸ μοναχίο δυνατὰ χωρὶς νὰ μπορεῖ νὰ ἀλαφρωθεῖ ἀπ' τὲς βρῶμες, ἀπ' τὰ σάπια φρούτα, ἄχυρα, φλουδία, ποῦ ἦσαν στὴ ράχη τῆς.

Ὁ γέρο Ζῶης αὐτὴ τὴν ἡμέρα δὲν εἶχε τόσο τοῦ νοῦ του νὰ μᾶς περιποιηθῆ. Καταμνότανε γὰρ σηματολόγησεν τὸν ψηλὸ στύλο καὶ νὰ τὸν κάνη ὅμοιο μὲ κατὰρτι στολισμένο. Τὴν ἐρχομένη μέρα ἦτανε μεγάλη θαλασσινὴ ἐσορτή.

Λίγο πέρα ἀπ' τὴν παραγκοῦλα, κοντὰ τ'ὸ σωρὸ τῶν σιδερένιων δοκῶν, ὁ Μανωλιός, ἕνας τρεπλός ἢ τεμπέλης, ξαπλωμένος πάνω σὲ πλάκα ξυμπίλια μὲ τὰ πόδια ᾗς τὴ μαύρη λάσπη, ποῦ κάποτε φαίνονταν νὰ παίζη, τὸν κίτταξε νυσταγμένος.

Καθὼς βροθήκαμε γύρω στὸ τραπέζι, εἶδαμε ὅτι ἔλειπεν ἕνας.

— Μὰ ποῦ εἶνε ὁ Βραχᾶς ; ρώτησεν ὁ Φούλτας, ἕνας σύντροφός μας. Κύτταξε γύρω, πέρα, μέσα ᾗς στοὺς ἄλλους κύκλους, ποῦ εἶχανε γείνει ᾗ ἄλλες παραγκοῦλες. Δὲν τὸν διέκρινα.

— Νὰ τοσ ! . . .

Ὁ Βραχᾶς ἔβγαλε τελευταῖος ἀπ' τὸ πλοῖο. Τὸν εἶδα πάνω ᾗς τὸ μαδερὶ νὰ κατεβαίνει σιγά.

Ἦτον ἕνας ἀπ' τοὺς πεῖο καλοὺς τῆς παρέας μας. Πάντοτε γελαστός, χαρούμενος. Κανεὶς δὲν θὰ βρισκόταν νὰ πῆ ὅτι τὸν εἶδε ποτὲ μελαγχολικὸ, λυπημένο. Κι' ἀκόμα ᾗς τίς πεῖο κακὲς μέρες, ποῦ χωρὶς πεντάρια βρισκόμαστε κι' ἄλλο δὲν κάναμε ἀπὸ τοῦ νὰ βλαστημοῦμε τὴν τύχη μας, αὐτὸς ἦταν εὐθιμος καὶ μουρουνοῦζε μάλιστα τὸ ἀγαπητὸ τοῦ τραγοῦδι :

Ἄνοιχτε βρῆ τὴν πόρτα σας

τὴ σιδεροξωμένη

Γιὰ νὰ περάσῃ ἡ νύχτα σας

ἢ μοιροπαιμένην . . .

— Ἔλα Βραχᾶ ! . . . Τί ἐπαθεσ σήμερα ; Φάβα,

φάβα έχουμε ! Έλα γρήγορα ! . . . τού φώναξε ο ψη-
λός κι' αδύνατος, σάν κοκκαλιάρης, Ρόλης.

Αυτός πλησίασε σιγά.
— Μά τι διάλολο έχεις σήμερα ;
— Ξέρω κι' εγώ ! . . . απήνησε αυτός με κάποια
εὐθυμία ὑψώνοντας τούς ὤμους. Κάτι ἔχω !
Τουῦλαψε ὁ ἄνεμος τὴν ἀρρεβονιαστικὰ του !
Φώναξε ὁ Φούλτας σκιδρώνοντας τὸ ἕνα μουστάκι του
μὲ τὸ μουντζουρωμένο χέρι.

Καθότανε βαρβαρικευτὰ σ' ἕνα σκαμνί, πειὸ πίσω
ἀπὸ τὸ Βραχᾶ.

Ἐπὶ Βραχᾶς στράφηκε ἔς αὐτόν.
— Σὺ δταν μιλῆς ὅλο γιὰ τὸν ἄνεμο λές ! Τσι-
φούτη ! . . .

Τσιφούτη τὸν εἶπε γιὰτὶ ἀπ' ὄλους μας αὐτὸς
φαίνονταν φιλοχρημάτος.

Ἐπὶ φωνάζαμε.
— Ὡ, Ὡ, Τσιφούτης ! Τσιφούτης ! . . .

Πάνω ἔστην ὥρα αὐτὴ ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ
καπετάν Ζώη.

— Ὅλα καλά κι' ἅγια ! ἀλλὰ τὰ κρεμμύδια ποῖος
θὰ τὰ κόψη φιλά-φιλά καθὼς τὰ θέλετε ;
— Ποιὸς ; ὁ Φούλτας !

Αὐτὸς ὄρθωσε τὸ κορμί του καθὼς τὼχε καμ-
πουριασμένο σάν βαρβαλιάρης ἔστὸ σκαμνί ποῦ κα-
θόταν.

— Τί λέτε ;
— Τίποτα ! . . . Σὺ θὰ κλάψης ἀπ' ὄλους μας, τοῦ
εἶπε ὁ Βραχᾶς. Ὅλο κουταμάρες λές και πρέπει νὰ
τῆς κλάψης.

Τὸν ἔβριαν κοντὰ ἔς ἕνα τραπέζι και τοῦ ἔδω-
καν κάμποσα κρεμμύδια.

— Ἐλα ! . . . Κόψε τα μικρὰ-μικρὰ.
Ἡ φάβα σὲ λίγο τοιμάστηκε και κενώθηκε ἔστὰ
πίατα.

Ἄλλὰ τὰ κρεμμύδια δὲν ἦσαν ἔτοιμα.
— Τὰ κρεμμύδια φωνάζαμε ὅλοι ἄγρια.
— Σταθῆτε βρὲ ἀδερφέ !

Και γύρισε ὁ Φούλτας κι' εἶδεις μάτια ποῦτρε-
χαν ποτὰμ δάκρυα.

— Ε, ἔ, κλάψε, κλάψε ! . . .
Σὲ λίγο ὄλοι εἴμαστε γύρω ἔστὸ τραπέζι με τὰ
ποτήρια γεμάτα ρεσινα. Ὅλα ξεχειλά.

Ἡ εὐθυμία ἄρχισε τώρα νὰ γυρίζη πολὺ δυ-
νατῆ.

— Μά με τί μούτρα ἤρθες σήμερα ; . . . Τί ἦταν
ἐκεῖνα ; . . . ὅστιεν ὁ Ρόλης τὸ Βραχᾶ.

— Ναι δὲν ἦρθα με τὰ δικά μου, ἦρθα με τὰ
δικὰ σας ! . . .

Και τὰ ποτήρια ἄδειασαν. Ἄλλο κρασί ἔπεσε
μέσα και τὰ γέμισε.

Ὅταν ἦιεν τὸ τρίτο ὁ Βραχᾶς, τὸ ἄφισε κάτω
μὲ κρότο, και σφουγγίζοντας τὰ μουστάκια του εἶπε.

— Ἐδλογημένο πρᾶμμα ! Ἀρχισ νὰ καταλα-
βαῖνω πῶς ζῶ.

Τί λέει ; ὄφτισε με γεμάτο τὸ στόμα ὁ Φούλ-
τας τούς ἄλλους.

Ἐπὶ Βραχᾶς δὲν ἀπάντησε ἑαυτὸν ἀλλὰ φάνηκε
νὰ σκέπτεται.

— Για νὰ δῆτε τώρα βρὲ παιδιὰ τί ἐπάθα !
εἶπε ὕστερ' ἀπὸ λίγη σιωπὴ. Χτὲς τὸ βράδυ ποῦ
πῆγαινα νὰ κοιμηθῶ. και δὲν εἶχε πιῆ, κάνω ὄροκο !
Ἡμῶνα νηστικός ! . . . Καθὼς εἶχα φθάσει κοντὰ
ἔστὸ Λατέρνα τὸν καφενέ, ξαφνικά, δὲν ἔξρω πῶς
μου φάνηκε πῶς πέρασε ἀπὸ κοντὰ μου, ἔτοι σύρ-
ριζα. . . Ἐνα μαῦρο βῶδι !

Δὲν τὸ εἶδα καλά και θυμοῦμαι με τὸ παραπάνω,
ὅτι ἕνα μαῦρο πρᾶμμα εἶχα δῆ μόνον ! Τώρα πῶς μοῦ
φάνηκαν νὰ ἦταν βῶδι μαῦρο, δὲν ἔξρω ! . . .

Εἶπα με τὸ νοῦ μου :

— Ὁ διάλολος ! . . . ἄς κάνω πειὸ γρήγορα μὴ
μου κλώθει τίποτε κακό ! . . . πείει αὐτό. . . Τὸ πρωί . . .
σήμερα δηλαδὴ ποῦ ξεκίνησα γιὰ νάρθω ἔστη δου-
λειά, δὲν εἶχα κάνει πολλὰ βήματα ἀπὸ τὸ σπῆτι
μου, και οὔτε τὸ σκεφτόμουνα διόλου αὐτὸ ποῦχα
δῆ, νὰ πάλι ἕνα μαῦρο πρᾶμμα νὰ περνᾶ γρήγορα-
γρήγορα ἀπὸ κοντὰ μου. . . Μ' αὐτὴ τὴν φορὰ τὸ εἶδα
καλὰ πρὶν χαθῆ. . . Ἦταν ἕνα μαῦρο, κατάμαυρο
βῶδι. . . εἶδα τὸ κεφάλι του, τὸ σῶμα του, τὴν οὐρὰ
του ὑψωμένη ! . . . Δὲν μοῦ λέτε τώρα τ' εἶν' αὐτὰ ;

Ἐπὶ ἐρώτησι τοῦ Βραχᾶ ἔβρισε δὲν ἀπάντησε.
Ἐπὶ γέρω-Ζώης ὄρθιος με γυρτὸ τὸ κεφάλι, ποῦ ἄ-
κουε, ἀπάντησε.

— Ἐχω ἀκούσει ὅτι πολλὲς φορὲς συμβαίνει
νᾶχη κανεὶς τυροτό !

— Νά το ! τὸ βρῆνε ὁ καπετάν Ζώης ! εἶπε πε-
ριγελαστικὰ ὁ Φούλτας.

Ἐπὶ Ρόλης στράφηκε και τοῦτε σοβαρός.
— Ἐλα ! Ἄσε τ' ἄστεια.

— Μπᾶ ; . . .
— Βρὲ ἄφισέ τα. . . Βίβα ! . . .

Τὰ ποτήρια χτυπήσανε δυνατὰ τόσο, ποῦ ὁ κα-
πετάν Ζώης τὰ κτύπησε ἀνήσυχος.

— Εἰς ὑγιαίν τοῦ μαύρου βῶδιοῦ !
Ἐπὶ Φούλτας ἄφισε τὸ ποτήρι του ἄδειο, και ἔπε
γελαστὰ.

— Φαντάσου Βραχᾶ μου ! . . . και νᾶταν αὐτὸ ὁ
Χάρος ποῦ σὲ φέρνει βόλτα.

— Πάλι δουλεῖα. Ἡ ὥρες περνοῦσαν μέσα ἔστους
κρότους και τὰ χτυπήματα. Ἦρθε τὸ μεσημέρι.

Ἐπὶ ἄνεμος εἶχε δυναμώσει ἀκόμα, σφύριζε, οὐρ-
λιάζε. . . Ἡ μαῦρη σκέπη τ' οὐρανοῦ σὲ πολλὲς
μεριὲς εἶχε ξεκισητῆ και τὸ γαλανὸ του χρῶμα, γλυκὸ
σὰ ματιὰ κόρης, ἄρχισε νὰ φαίνεται.

Ἐπὶ γέρω-Ζώης εἶχε στολίσει τὸ στῦλο του με μι-
κρὲς σημαϊοῦλες χρωματιστές, και προσπαθοῦσε και
τώρα ἀκόμη νὰ δέση ἕνα σχοινί μακρὸ τοῦ σταύλου
γεμάτο σημαϊοῦλες, σὲ κἄτι δοκοῦς σιδερένιους ποῦ
κοντὰ τους βρισκόταν ἀκόμη ξαλωμένοι ὁ τρελλῶς.

Τὸ φαί δὲν ἦταν ἔτοιμο, ἀλλὰ κι' ὁ ἐργάτης δὲν
εἶχαν μαζεῦτῆ. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τὴν παρέα μας
λείπανε. Ἄλλοι τώρα κατέβιταν χοροπηδώντας ἔστὸ
μαδέρι, κι' ἄλλοι φαίνονταν ἀπάνω στὸ πλοῖο νὰ
φοροῦνε τὰ σακάρια τους.

Στεκοῦμον ἀπ' ὄξω ἀπὸ τὴν παραγκοῦλα κοντὰ
στὸ μεγάλο τραπέζι ὅπου ἀκόμη ὑπάρχανε σημαῖα
τῆς φάβας, κινιτάζοντας τὸ Βραχᾶ ποῦ λίγα βήματα
παρὰ πέρα περπατοῦσε σκεπτικός. Ξαφνικά τὸν βλέ-

πω νὰ κάνη κἄτι κουνήματα, σάν νὰ ἤθελε νὰ προ-
φυλαχτῆ ἀπὸ κάποιο ἀόρατο θῆαμα, ποῦ ὄρισουσε
πάνω του, και νὰ φωνάζη με φωνὴ πνιγμένου.

— Τὸ βῶδι, τὸ βῶδι . . .

Τὴν ἴδια στιγμή τὸ σκοινί, ποῦχε δέσει ὁ καπετάν
Ζώης ἔστους δοκοῦς, σπᾶξε, κόβεται, και μακρὸν ἔ-
γρηγορο, σὰ χέρι μοίρας κακῆς, τὸν χτυπᾶ ! . . . Ἐ-
πεσε κάτω ἀφώνοντας φωνὴ δυνατῆ. Τρέξαμε και τὸν
σηκώσαμε, ἀλλ' αὐτὸς τελείωνε πειὰ . . .

ΜΙΑΝ ΑΝΑΒΑΣΗ ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ ΤΩΝ ΕΛΑΤΩΝ

ΛΙΓΟ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Σακραγονιμένο Νήπιον, κινιτάζε Χριστιανὸν
τὸν Βασίλεα τῶν Ἀγγέλων !

DOMINICA TERTIA ADVENTUS με τὸν Don Vianelli

στὴ Λειτουργίᾳ τῆς Ἀδύτης. Μόνον τοῦ ἱεροῦ τὰ κερὰ
ἐφέγγανε. Φῶς τοῦ ἡλίου ἡ καταχινᾶ, ἡ πρωινῆ, δὲ θέλει.
Και με ἱκατευτικὰ τὰ χέρια, ἔδωκε νυχτερινά,
οἱ Ὀδοῖδροι. Ἐκείθε ἀρχίζεις, ἐκ τῆς Ἐκκλησίας,
ἡ πορεία πρὸς τὸ Χριστογεννητικὸ Βουνό :

« Ἐκ τῶν ὄρων ἐλευσεται ὁ Κύριος », ὡς λέγει ὁ Ἡσαΐας,
τοῦ ὅπου τοῦ ἀνάγνωσμα τὴν ἐποχὴν αὐτὴν εἶνε καθημερινό.
Και τῆς ἐντε, ἀρχίζοντες, — με τέτοιαις γαλήνης
τὴν εὐλογίᾳ, — πρὸς τὸ ἀπόγνωμα εἴμαστε πολὺ ψηλά,
στὴ μνήσθη τοῦ Ἐλάτου ! στῶν βορρηγῶν συνήφων τὴν Πα-
Οἱ Χαράδες και τὰ ἄση τῆς Ἐρας κείνης, [χρυσὴ !
ποῦ ἡ Νύχτα ποῦ σὺρβεραφτε, δὲν ἐκκινίτου, ἦτο πλέον
τὸ νέφος ποῦ μας κάλυπτε, ὡς ὁ Κύριος νὰ ἦρθετο ἐκ τῶν
Ἵσρων !

ἩΛΘΕ μὲ στιγμή, ποῦ ὁ δὴγός μας,
ὁ Ἄδελφός Ἀντώνιος, τὸν εἶχαμε χάσῃ
στὴν ἀνηφόρικη. Ἄπ' τὴν κοῦρανα ἔμπρός μας
δὲν ἐδὴλεπμα. Και νὰ κινιτάζε, ὅταν ἐκεῖνος θὰ εἶχε φθάσῃ !
Ποῦ νὰ βραθῆ, μέσ' τὰ λιθάρια τὰ πολλὰ, τὸ μονοπάτι !
Νέαν ὅδὸ νὰ χρᾶζομε, πρὸς τὴν κορφήν,
ἦτον ἀδύνατον : Ἐνόμιζες κανεὶς, ὅπου νὰ ἐπάται,
πῶς θὰ ἐκυλοῦσε, χωρὶς ἐλπίδα νὰ σωθῆ.

Ἐν τούτοις, παρ' ὅλα αὐτὰ, παρ' ὅλη μας τὴ δύσκολη θέση,
στὴς κουραμένης ἀφωρίας μας κάποια στιγμή,
ρίψμας μὲ μιστὴν ὡς πέρα : Ἐ ! ποῦ νὰ χρᾶσῃ
τὸ μᾶτι τέτοιαν ἔχταση μεγαλοπρεπῆ.
Ἄπὸ τὸσον ἦθος, ποῦ μόνον τὸ σύννεφο εἶνε ἄγρῶς,
γυρμεῖο, δάση, χρᾶρδες. Ἡ μεγάλῃ πελιδία. Και ἄνθρωπος
[κινεῖται.]

Ὅλα τὰ ὄραματα τοῦ ψηλοῦ Βουνοῦ, κυρίως ἀπὸ πίσω,
ποῦ κἄνεν συνοδεία γοργῆ τὰ σύννεφα, κινιτάζου,
(πάντως, κἄτι ἐπίσημο πολὺ, θεϊκὴ βροντή), —
σάν νύχτωσε. κλεισθήκαν ὅλα στὰ σκοτάδια τῶν ματιῶν.
Μιὰ σούστα, ποῦ μὲς ἔφερες ὄλους μαζεμένους,
με τὸ φανῆρι ποῦ κἀπνίσε, και ἄνωθε, οἱ κρούσι, οἱ λαμπροί
[Ἀστειρισμοί.]

Συνόδος μας τὰ σκοτάδια και τρέχαμε σιωπῶντες. Τί ἄγια-
[φρονεῖς]

ἔκρυβε θεακροῦς, μὲ σούστα ποῦτρεχε ἔτοι ταπεινῆ.
Ἡ γιὰ μεθυμένους θὰ μέσ' ἔπεσαν ὁ τσοπάνης,
τῆς νύχτας, σὲ συνάπτειν, ἡ γιὰ ἄψυχα φορτία, ἡ ποῖος ἔσ-
[ρει γιὰ τί.]

Μὰ ἐμὲ, σὰ πλάνησῃ ἦτο ὁ νοῦς. Ὁ θεῶν ὄραμα, ποῦ ἔκινε-
τῆς Κορφῆς ποῦ προσκύνησα. Ἐπρεπωμένη ἔκει [φάνησε,
ἦτο ἡ Ἐκκλησία και ἔμπρός ψυχρόν, ἐπρεπωμένο Ἄχουρι Ἄ-
[λῶν :
καθὼς φαντάζομαι ἀκριβῶς, ποῦ ἡ Παναγία θὰ ἐγέννησε τὸν
[θεῶν Λόγον.]

Aus tiefen Traum bin ich erwacht ;
was spricht die tiefe Mitternacht ?
«Doch alle Lust will Ewigkeit ;
will tiefe, tiefe Ewigkeit».

Ἄδειος δὲν ἐγένετα, χρόνος τώρα, τὴν ἄνοδο στὸ βουνό
τῶν Ἐλατῶν, με τὰ Χριστογεννα, ἂν κἀρῶ χερμάτος.
Ἄπ' τίς γιορτές, ἀστὴν κυρίως ἐκεῖ ψηλά γιορτάζει ὁλος ὁ

[χρόνος]
τὰ κερᾶκια και τὰ στολίδια μόνον λείπουν ἀπ' τὸ δέντρο αὐτό,
ποῦ με μεγαλοπρεπῶς ἀφθονεῖ. Πρῶτες, αὐτὲς οἱ κορφῆς
οἱ περὶψῆλες, γίνονται ἐρωτευμένες ἀγκυλιές,
νὰ δεχτοῦν τὸν Ἐρχόμενο στὴ γῆς, μὲ νύχτα παγερά,
Μικρὸ Χριστέν, ἐν εἶδει νεφέλης χιονιστῆς. ποῦ ὄρμαιε ἀπὸ
Ἄλλὰ ἐχτές, εἶδα παραπανιστὰ, ποῦ δὲ θὰ ἡσμονήσω, [Βορρᾶ !
βέβαια πρᾶγματα] εἶδα αὐτὸ τὸ Ἄχουρι, σκοτεινὸ,
ἀμελημένο, και ὀσπρᾶνήθηκα και πάτησα τὸ μαλακὸ σκόν !
Θέλησα, ἀμέσως τότε, ἀλλ' ἐκρατήθηκα, νὰ τραγουδήσω
(τόσον ἦτο Χριστογεννητικὸ), τὸν Ἦμνο τῶν Ποιμένων'
ἦτο ὡς νὰ εἶδα τὸ Νηγιόγεννητο, τὴν Παναγία, τοὺς Ἀγγέλους !
[Και τὸν Ἰωσήφ γροντασιμένο.]

ΠΑΠΑΤΖΩΝΗΣ nobilissimus

ΙΩΤΑ

Εἶναι ἀνάγκη νὰ ποικιλοποιήσωμε τὸ ε, ὅπου ἀπὸ
τὴν ἡμιμάθεια τῶν δασκάλων μας ἔχει ξετοπιστεῖ.
Ἄρχισομε ἀπὸ τὸ Χρῆστος.

Τᾶρχατα ἔθνη, ποῦ δὲν εἶχαν παράδοσῃ τάτο-
μικὰ ὀνόματα δηλ. τὰ κύρια, ποῦ λένε, (και ποῦ δὲ
θὰ πεί τίποτε) τὰ βγάζανε ἡ ἀπὸ κάποιο σωματικὸ
γνώρισμα τοῦ ἀτόμου : Πλάτων, Κέφαλος κτλ. ἡ ἀπὸ
οὐσιαστικὰ ἢ ἐπιθετα συγκολλημένα τὸ πλιότερο, ποῦ
σημαίνανε ἕνα καλὸ ἴδιωμα, σωματικὸ ἢ ψυχικὸ, με
τὴν ἐλπίδα πάντα τῶς μεγαλώνοντας τὰ παιδιὰ ἀπὸ
ὀνοματίζουσαν ἔτσι θὰ εἶχαν προτέρημα και παινεῖ
τοῦ ὀνόματος τὸ νόημα.

Τὰ νεότερα ἔθνη πιά δὲ φειδύλωνε πρωτότυπα
ὀνόματα, με ὀνοματίζουσε με ἀρχαιότερα δοξασμένων
προγόνων ὀνόματα, γιὰ νὰ μοιάσει τοῦς προγόνους
κι ὁ ὀνοματίζόμενος.

Τὰ σημερινὰ μας ὀνόματα εἶναι διὰ λογῶν :
Τὰ πλιότερα βαστοῦνε ἀπ' τὴ χριστιανικὴ παρά-
δοσῃ, ἀπὸ μάλιστα ὁ χριστιανισμὸς τὸν ὀνοματισμὸ
τόνε συνέδεσε με τὸ βάφτισμα, ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλυτέρα
θηρησκευτικὰ του φανίσματα.

Ὅσοπο ἡ ἀρχαία ἱστορία ποῦ δὲν ἐπαίψε λίγο
πολὺ νὰ διδάσκειται ὡς τὰ σήμερα τοῦς Ρωμιούς,
τοῦς δάνεισε και κάμποσα σημαντικὰ ὀνόματα ἀπὸ
τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τὴν Ρωμαϊκὴν ἀρχαιότητα, ἔπος
τὰ διαβάσανε οἱ δασκάλοι γραμμένα μέσ' στὰ βιβλία
με τὴ σημερινὴν προφορὰ.

Ἐτσι λοιπὸν ἀνάμεσα στὰ Γιάννης, Γιώργης, Δη-
μήτρης, Κώστας, Πάβλος, Τρύφος κτλ. Ἀκούεται
και κανένας Ἡρακλῆς, Περικλῆς, Θεμιστοκλῆς, Ἄ-
γαμέμνος, Φωκίος κτλ. Ὅλα συνταϊρασιμένα με τὴ
νεοελληνικὴ φτογγολογία και γραμματικῆ.

Σὲ ἔλα τὸ ἔθνη και σὲ ἔλες τίς ἐποχῆς τὰ ἀτο-
μικὰ ὀνόματα συνηθίζουσε νὰ τὰ περικόβουσαν χαϊδε-
φρικὰ εἶτε ἀπὸ τὴν ἀρχῆ, εἶτε ἀπὸ τὸ τέλος ὁ χ.
Ἄλέξανδρος > Ἀλεῖς, Ἀμφίφωρος > Ἀμφίς, Δείναρ >

χος>Δείνων, Εύρηστος>Εύρησις. — Δημήτριος>Δήμος, Κωσταντής>Κώστας, Μενέλαος>Μένος, Νικόλαος>Νίκος κτλ. κτλ. — Πολυφρόδιμος>Φροάδμων, Ατρούμιος>Τρόμιος, Μουσιόβια>Μία, Τιμοχάρης>Χάρης. — Χαλαράμπης>Λάμπης Θανάσης>Νάσος, Πολοχρόνης>Χρόνης κτλ. κτλ. κτλ.

Ο λόγος αυτής τῆς συγκοπῆς είναι ψυχολογικός:

Ὅπως δηλ. τὸ κάθε μικρὸ εἶναι χαϊδεμένο, ἔτσι καὶ τὸ ὄνομα γενωμένο μικρότερο στίς συλλαβὰς παρασπίνγει ὕλικα τὸ ἥθικὸ χάρδι, ἀπὸ μέρος ἐκείνου πὸ τὸ λέει, σὺ ἄτομο πὸ ὀνοματίζει.

Τώρα ἔπὶ τὰ συγκομμένα αὐτὰ ὀνόματα τυχαίνει πολλὰς φορές νὰ βγαίνουν τύποι πὸ φοιτητικὰ συμφωνοῦν με ἐπιθετὰ ἢ καὶ οὐσιαστικὰ προπαρτονομισμένα λόγου χάρι: Ἀσιτόφυλος>χαϊδευτικά: Ἀσιτος (παρτονομισμένο τὸ ἀσιτός), Ἀγώνιπος>χαϊδευτικά Ἀγων (παρτονομισμένο τὸ ἀγών), Ἀγαθόδωρος>χαϊδευτικά Ἀγαθος (παρτονομισμένο τὸ ἀγαθός), Αἰσχάριος>Αἰσχρός (αἰσχρός), Ἀεισιτόδωρος>Αεισιτής (ἀεισιτής), Ἀνυτόμαχος>Ἀνυτός (ἀνυτός), Καυρογένης>Καῖρος (καῖρος), Θυμοχάρης>Θύμος (θυμός), Στρατοκλῆς>Στρατός (στρατός), Καρπόδωρος>Κάρπος (καρπός), Ἰλαροκλῆς>Ἰλαρος (Ἰλαρός), Ἰσομάχη>Ἰσχυς (ισχύς), Σκαιοφόντης>Σκαῖος (σκαιός) Λαοκόων>Λάος (λαός), Ροδοφίλη>Ρόδη (ροδή), Φανοκόρος>Φάνος, Βοηθοδάμων>Βόηθος, Βραγχόφοντης>Βράγχος, Γλαυκόπις>Γλαύκη>Γλαῖκος Κλειοφάν>Κλείτος Κανόφιλος>Καῖνος, Ἀβροκόμη>Ἀβρα (ἀβρά), Ἀκωιστι>Ἀκη, Δημόρατος>Ἀρατος (ἀρατός), Ἀλεξίκακος>Κάκος, Θεόπομος>Πόμος, Ἐδουθενός>Ἐδρος κτλ.

Τέτοια ὅμοια εἶναι καὶ τὰ δικὰ μας: Σωσθένι (ον)>Στέγη (προπαρτονομισμένο τὸ στενή), Ἐδγένιος>Ἐδγένης (προπαρτονομισμένο τὸ ἐγενής), Ἐδλάμπιος Ἐδλάμπης (ἐδλάμπης), Ἀβλάβιος>Ἀβλάβης (ἀβλαβής), Θεοφύλαχος>Φύλαχος (φυλαχτός), Κυρούακος>θηλ. Κυρούκη καὶ χαϊδευτικά: Κάκη καὶ Κάκια (προπαρτονομισμένο κακή καὶ κακία), Λάζαρος>Λάζος (λαζός), Ἀρτεμιοῖα>Ἀρτέμη (προπαρτονομισμένο τὸ ἀρτεμή), Κούλα (τουρκ.—πύργος: παρτονομισμένο τὸ κουλά) ἔτσι πέρασε στὴν ψυχὴ τοῦ λαοῦ πὸς κάθε ἐπιθετὸ (ἢ καὶ οὐσιαστικὸ) γενόμενον κύριο προπαρτονομίζεται (κοίτα καὶ Χατζηδ. Ἀκαδ. ἀναγν. α'. σ. 558).

Ἔτσι λοιπὸν εἶπαν οἱ ἀρχαῖοι καί: ἀγαθός>Ἀγαθος, Ἀγάθη, ἀγρός>Ἀγρος, Ἀγρη, γλυκερά>Γλυκέρα, χορός>Γόργος, Γόργη ἐουθός>Ἐουθρος, εὐανθός>Ἐδάνθης, Ἐδμάθης, Ἐδμείδης, Ἐδμήνης, Ἐδπειθός, Ἐδοθίης, Ἐδυχίης, Ἐδοφίης, Κύνθος, Λάμπρος, Λεύκος, Μάκρος, Ξάνθος, Ξάνθη, Ὀρθη, Τρυφέρα, χορτός>Χορτός κτλ. κτλ. κτλ.

Καὶ οὐσιαστικὰ: ἀνή>Ἀνή, ἀσκαῖός>Ἀσκασιος, γραμμή>Γράμμη, κραυγή>Κραυγή, κορυφή>Κορύφη, τευθίς>Τευθίς, γαυλός>Γαυλός, γλανίς>Γλάνις, ἰχθύς>Ἰχθύς, σκαθίς>Σκαθίς, ροή>Ρόη, φνή>Φνή, φυλακή>Φυλάκη, πιμελή>Πιμέλη φασήλις>Φασήλις.

Τώρα ἀπ' αὐτὰ μπορεῖ μερικὰ νὰ ἀναγούναι στὴν προηγούμενη τάξην, μὰ τὰ σύνορα συχίζονται καὶ ἀκριβεσθηγμένα δὲν μποροῦμε νὰ φιλονικήσουμε τὸ ἐναντίο.

Αὐτὸ τὸ συνήθειο ἐξακολουθεῖ μέσ' στὴν ψυχὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἴσαμε σήμερον· γιὰτὶ ἐξῆν τὸ ὅσα ἔχομε κοινὰ με τοὺς ἀρχαίους (ποῦ καὶ τὰ πρωτότυπα ἐπιθετὰ δηλ. σώζονται στὴ ζωντανὴ γλῶσσα μας) λ. χ. λαμπρός>Λάμπρος, ξανθός>Ξάνθη κτλ. ἔχομε τέτοια ὀνόματα νεοελληνικά: Κόντος, Λύγερος, Μάκρη, Στέριος, Φίλικος, Χάλλη, Διαβάτη Ἰταμος, Ἑλλένικο, Νήσι, Σκόπια, Σόφια, Σταῦρος, Νύμφιος, Κούταλη, Κούλουρη, Χριστός κτλ.

Ἰσχυρὰ ἀπὸ τοῦτα πὸ εἶπαμε, πολλὰ ὄρατα μποροῦσε βέβαια κιὰπὸ τὸ Χριστός (Ἰησοῦς) νὰχομε κύριο ὄνομα Χριστός.

Πῶς ὑπάρχει χριστιανικὸ ὄνομα Χριστός, ἀποδείξεις ἔχου.ε:

α') Τάλλα ἀνάλογα ἀτομικὰ ὀνόματα γενωμένα ἀπὸ θεῖα ὀνόματα, πὸ οἱ Βυζαντινοὶ μάλιστα πρόγονοί μας λαβάνανε καὶ τὴν προφύλαξιν νὰ τὰ ξεχωρίζουν κάπως ἀπὸ τὰ καθυπόθετα ὀνόματα, ἢ με κάποιον περικόψιμο, ἢ με κάποιον περιστρεμ, ἢ ἐξῆν με κάποιον παρτονομισμὸ, γιὰ νὰ μὴν ἔχουν οἱ κοινοὶ θνητοὶ ἀπαράλλαχτα τὰ θεϊκὰ ὀνόματα.

Ἔτσι λοιπὸν ἐξῆν τὸ Χριστὸ κανέναν ἄλλο δὲ λέγανε Ἐμμανουήλ. Τὸ ἀτομικὸ ὄνομα εἶτανε μονάχα Μανουήλ.

Ἀπὸ τὸ Σωτήρ εἶπανε Σωτήριος>Σωτήρης κιὰπ' αὐτὰ Σωτηρία καὶ Σωτήρα.

Ἀπὸ τὸ Ἀνάστασις εἶπανε Ἀναστασία κιὰπ' αὐτὸ ὕστερον Ἀναστάσιος>Ἀναστάσις.

Ἀπὸ τὸ Σταυρός εἶπανε Σταῦρος>Σταυράκιος>Σταυράκης. Ἔτσι λοιπὸν κιὰπὸ τὸ Χριστός εἶπανε Χριστός, πὸ ἀπ' τὸ ἔνε μέρος ἀκολουθεῖ τὸ γλωσσικὸ νόμο τοῦ προπαρτονομισμοῦ, πὸ εἶπαμε, κιὰπ' ἐξῆν τὴ θεοφοδούμενη συνήθεια νὰ διαφέρει ἀπὸ τὸ θεῖο ἐπιθετο.

β') Τοὺς ἰαμβικούς αὐτοὺς στίχους τοῦ Πτωχοπροδρόμου:

«Πάππου γὰρ εἰρηοίρηκα Προδρομονόμου
καὶ θεῖον ἔδωκα Χριστὸν ὀνομασμένον».

(Κορ. Ἄτακ, Α'. ε').

γ') Τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας Χριστίνας (Ἰουλίου 24), πὸ καὶ ἡ Ρωμὰνα Ἐκκλησία: Cristina (μὲ ι) κιὼν Crestina (μὲ η) τὸ λέει. Κελναί βέβαια τὸ Χριστίνα ἠθλυκὸ ἀπ' τὸ Χριστός, ἔπως τὸ Παυλίνα ἀπ' τὸ Παῦλος, Πετρίνα ἀπὸ τὸ Πέτρος κτλ.

Ἀφοῦ ὅμως παραμυθίστηκε ἡ προφορὰ τοῦ η με τὸ ι, οἴμπεσε τὸ ἀρχαῖο χορτός>Χορτός με τὸ νέο Χριστός>Χριστός, καὶ δασκάλοι μας, πὸν θαρροῦσαν πὸς κάθε τι πὸν δὲν εἶν' ἀρχαῖο ἐλληνικὸ μὴδ' ἀνθρώπινο δὲν εἶναι, γράψανε τὸ νεοελληνικὸ χριστιανικὸ Χριστός με η, κέτσι ἐπιπράττες νὰ γράφεται κατὰ λάθος, πὸν γαλνὰ τὴν παράδοσιν.

Τώρα μένει νὰ δοῦμε, ἐν τὸ σημερινὸ μας Χριστός μποροῦσε νὰ εἶναι τὸ ἀρχαῖο ἐκεῖνο Χορτός.

Ἡ χριστιανικὴ παράδοσιν ἀπ' τὰρχαῖα ὀνόματα κράτησε μόνον ἐκεῖνα πὸν περάσανε καὶ σὺ χριστιαν-

τισμὸ λ. χ. Δημήτριος, Νικόλαος, Μάρκος κτλ.

Μόνον σὲ νεότερες ἐποχὰς ἀρχισαν οἱ Ἑλληνες νὰ δανείζονται κιὰπ' τὴν ἀρχαιότητα ὀνόματα, μὰ πάντα μεγάλα καὶ δοξασμένα, καὶ ποτὲ κοινὰ κιὰγνωστα στὴν ἱστορία.

Τὸ δικὸ μας Χριστός δὲ φαίνεται καθόλου νὰ εἶναι τὸ ἀρχαῖο Χορτός.

α') γιὰτὶ εἶναι λαϊκὸ καὶ λοιπὸν κρατᾷ ἀπ' τὴν χριστιανικὴν παράδοσιν.

β') γιὰτὶ δὲ σώζεται στὴ λαϊκὴ γλῶσσα αἰῶνες τὴρα τὸ ἀρχαῖο ἐπιθετὸ χορτός, πὸν νὰ πεῖς πὸς στρηίζεται σὺ γλωσσικὸ μὸς ἀλυστὴν τὸ Χορτός ἀπ' τὸ χορτός, ἔπως στρηίζεται τὸ Λάμπρος ἀπ' τὸ λαμπρός καὶ τὸ Ξάνθη ἀπ' τὸ ξανθός, καὶ

γ') δὲν μποροῦμε νὰ ποῦμε πὸς τὸ πήραμε σὲ κατοπινὸς χρόνος ἀπ' τὰρχαῖα, γιὰτὶ ὀνόματα ἀρχαῖα Χορτός μὸς εἶναι γνωστὰ τουταῦτὰ πάντα κάτω:

1) Σοφιστῆς Βυζάντιος. Φιλοστρ. ε' Σοφιστ. 2, 11.—2) συγγραφεὺς Ρωμῆτος. Ἰου. Λυδ. περὶ μῆνῶν 4, 68.—3)πρακτορὸς ἐπὶ Σεβήριου, Διων. Κασ. 80,2 καὶ Ζώμπ. 1,11.—4) υἱὸς Δειφιλοῦ. Corp. Inscr. Doestk. 194. Στὸ ἴδιο βιβλίον βρίσκουμε τὸ ὄνομα Χορτός καὶ στίς ἐξῆς ἐπιγραφὰς 427. 1337. 1723. 2027. 4107. 5109, 13. 6176. 6490. 6702. 8544. Ἰσως καὶ κάνας ἄλλος, πὸν δὲν προστέξαμε.

Μὰ κανένας ἀπ' αὐτοῦνους τοὺς ἀρχαίους Χορτίους δὲν εἰσάραμε νὰναδείχτηκε σὲ τίποτε, πὸν νὰ μὸς λάμπρυνε τὸνομὸν τοῦ ἢ ἱστορὶκῶς κέτσι νὰ ἐλευστοῦναι, εἴτε ἀρχαιότερα οἱ Βυζαντινοὶ, εἴτε τὴρα κοντὰ οἱ νέοι Ἑλληνες, νὰ τὸ περάσανε στόνομα τοῦ τοῦ.

Ὡστόσο καὶ στὴν πιδ μικρὴ ἐλληνικὴ γωνία θάκοῦσε κανεὶς σήμερον δέκα τουλάχιστον ὀνόματα Χορτίους.

Θὰ πεῖ λοιπὸν πὸς ἔτσι πὸν τὸνομα Δημήτριος>Δημήτριος (καὶ τίς ἀποδέλεις παραλλαγές του) δὲν τὸ πήραμε μῆτε ἀπ' τὸν Πολιορκητὴν Δημήτριον, μῆτε ἀπ' τὸ Φαληρέα Δημήτριον μῆτε ἀπ' τὸν ἔγγονο τοῦ Φαληρέα τὸ Δημήτριον, μῆτε ἀπ' τὸ Δημήτριον Σκέψιον, μῆτε ἀπὸ κανέναν ἄλλον τέτοιον, παρὰ μόνον ἀπ' τὸν Ἀθηναῖον τὸ Μυσοβλήτην, κιὼπως τὸ Μάρκος δὲν τὸ πήραμε ἀπ' τὸν Πλάτων μῆτε ἀπ' τὸν Ἀδρήλιον μὸν ἀπ' τὸν Ἀμαρκο τὸν ἐπαγγελλιστὴν, καὶ τὸ Χρυσόστομος εἶναι ἀπ' τὸ Δίωνα, μόνον ἀπὸ τὸν Πάτερ Ἰωάννην τὸ Χρυσόστομο κτλ. κτλ. ἔτσι καὶ τὸ Χορτός δὲν τὸ πήραμε ἀπὸ κανέναν ἀπ' τοὺς ἀσημαντοὺς ἐκείνους Χορτίους μόνον ἀπὸ τὸ Χριστὸ Ἰησοῦ.

Ἀκόμα τὸ δικὸ μας τὸ Χορτός εἶναι κιὰλλη νεότερη ἀρχή, εἶναι χαϊδευτικὸ συγκομμένο (ἔπως εἶπαμε πιδ ἀπάνω γιὰ τίς συγκοπές τῶν ἀτομικῶν ὀνομάτων) ἀπὸ πληρέστερα ὀνόματα Χριστόφορος>Χορτός, Χριστόδουλος>Χορτός σὺν τὸ Ἀριστόβουλος>Ἀριστός. Ἔτσι τὸ μαρτυρεῖ ὁ Χατζηδάκης.

Ὡστε κιὰφτὴ ἡ ἔτυμολογία καμὴν ἀντάμωσιν με τὸ ἀρχαῖο Χορτός δὲν ἔχει, ἔχει ὅμως με τὸ Χορτός, καὶ λοιπὸν ἴδια, πὸν λέτε.

Μ. ΦΙΑΝΤΑΣ

«Ἀπὸ τὰ Χριστογένεα ὡς τὰ Φῆτα βγαίνου
τὰ παγὰν, τὰ ξεπικὰ, τὰ φαντάσματα».

Η ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Σειρὰ βαστοῦναι οἱ ἐπίβουλοι βραδυές, σὺν καλοκαιρί, κί' ἀναίει τὸ βασιλικὸ 'ς τοὺς οὐρανοὺς τ' ἀστέρη.

Τὴν ὥρα ὀρίζει ἡ σιγαλιά: κάτος 'ς τὸ πλάι μου πάλι, μὲ τὴν μασιά σουδαύσιον τὴ θρέκα 'ς τὸ μαγγάλι.

Κάτος, ὡς νὰ κράξη τρεῖς φορές 'στὴν κοίτα του τ' ὄρνιθι. Τ' ἀγαπημένο, τὸ πικρὸ νὰ πὸ τὸ παραμῦθι;

Θυμᾶσαι; ἐκείνη σ' ἔδλεγε. Χρόνος δὲν εἶναι ἀκόμα, πὸν τὴν ἐνύσασαμε, φτωχά, μὸς φορεσιά ἀπὸ χῶμα...

Κανένας τὴρα τὸ στεγνὸν δὲν ξεφυτλάει φυτὴν νὰ φέξουν τὰ εἰκονίσματα μ' ἕνα ζεστὸ καντήλι.

Τὸ μοσκόλλησαν δὲν καίει, 'ς τὸ θυμιατὸ, ὡς ἀπάνω, 'ς τὸ καρυδένιο τοῦ σπιτιοῦ, τ' ἀρχαῖο τὸ λαβομένο.

Ἄκου. Τὸ ξέρω: Τοῦ Χριστοῦ τὴ νύχτα ὀποιος πεθαίνει, ἢ κολασμένη του ἢ ψυχὴ 'ς τὸ θάνατο δὲ βγαίνει.

Ἄλωτη, ἀσφῶρητι, γυρναίει, φυλάει 'ς τὸ μονοπάτι, κί' ἀκαρτέρει τὸν πάφωρον νυχτοστρατολάτη.

Φαρμάκι πνέει τὸ χῶτο του, γιὰτὶ μυρίζει ἀκόμα τὸ κούτο τὸ λάδι, τὸ κερί καὶ τῆς ταφῆς τὸ χῶμα.

Τὴ νύχτα, ἀπόψε, πού, ἦσυχη, 'ς τὴν ὥρα βασιλεύει, νοιάθεις πὸν κάποιον μουστικὸν νυχτοστρατολάτη;

κί', ὡς νὰ μερώσῃ τῆς Ἀθήνης τὸν οὐρανὸν, τὸ Ἄστέρη, θὰ στέκη ἀπόξω ὁ Χόροντας νὰ μὸς καταρῆ καρτέρι.

Σῶπα! Ἦρες-ἄρες τὸν ἀκούει τὸ σπιτικὸ μας σκύλι; Τριτολογαίει ἢ αἰλιθῶνα 'ς τὸ σάσιο τῆς τὸ ξύλο...

Κ' εἶναι τὸ χέρι σου ἄσκαρο καὶ κρῶτο. Γιὰτὶ παγώνει τὸ χέρι σου, 'ς τὸ χέρι μου, σὺν κάποια χούφτα χιόνι;

Τὸ Τίμο ξύλο σὲ βαγιοῦ κλωνιάρι ἔχω περάσει, τρεῖς μ' ἀμαρῶν τὸ ράντισμα καὶ τάχω αὐτὸ κρεμάσει.

Ἄκου: ἀπ' τὸ τίκα ἐπήθηος καὶ τριγυρίζει, ἀθήθεια, 'ς τὸν ὕπνο τους ξεφινίζοντας τὰ κοιτασμένα ὀρνίθια...

ΤΗΛΑΟΣ ΑΓΡΑΣ

ΕἶΝΑΙ ΦΟΡΑΙΣ...

Εἶναι φοραῖς πὸν θάθηλα νύχα δυὸ χέρια ἀπέραντα κί' ὡς σίδηρα βαριά, Μ' ἕνα μονάχα ἀγκάλισμα τὸν κόσμο ὅλο νὰ σύντριβα μ' ἀνθρώπους καὶ θεριά...

Ἄπ' τὸ αἶμα πὸν θὰ γίνονταν ζεστό, νὰ μοῦ γινόνταναι μιὰ θάλασσα πλατεῖα.

Κι' ἐγὼ τοῦ κόσμου δὲ χλασστής γελῶντας νὰ λουζόμενα κέι μέσα μιὰ νυχτιά...

Ἔστερα ἀπάνω ἀπλώνοντας τὰ χέρια μου πρὸς τοῦ τὸ γαλανὸ βασίλειον, [ἄπειρον

Στὴν ὄμορφη μου θάλασσα μ' ὅλα τ' ἀστέρια νάσβυνα καὶ τὸν προδότην ἦλιο.

Πνίχτης τῶν κόσμων τ' οὐρανοῦ καὶ ρημαχτῆς ἀδιάνη καὶ τρελλός ὡς τόσο, [τροπος

Τὴ μαύρη κι' ἀγρία ἀνία μου θὲ νάπλωνα στὴ θάλασσα νὰν τῆνε σαβανώσω.

Μ. ΔΑΜΠΑΡΑΝΣ

... ΤΟΥ ΦΘΙΝΟΠΟΡΟΥ (1920)

Μέσ' ἀπ' τὸ διάστημα τὸ μαῦρο ποῦ τὸ φῶς ὀδεύει,
(ἢ νυχτωδία τῶν ἀνέμων, τὴν πορεία συνοδεύει...)
Μέσ' ἀπ' τὸ διάστημα τὸ μαῦρο ποῦ τὸ φῶς ὀδεύει,
(ἢ συνοδεία τοῦ θανάτου, τὴν πορεία συνοδεύει...)
Μέσ' ἀπ' τὸ διάστημα τὸ μαῦρο ποῦ τὸ φῶς ὀδεύει...

... δεινές, ὀδυνηρές τῶν ἡμερῶν μας ἀκολουθοῦν οἱ
[μέρες,
αἱ Ἀττικιές τοῦ Φθινοπόρου, τοῦ Φθινοπόρου κά-
[ποιες μέρες
δεινές, ὀδυνηρές τῶν ἡμερῶν μας ἀκολουθοῦν οἱ
[μέρες—
Ἡ ἀγωνία τοῦ βραδίου κι' ὁ τρόμος μὲς τὴς νύχτες
ὦ! τρομαγμένα φεύγουνε... κάποιες μέρες... κάποιες
[νύχτες....

ΤΑΣΣΟΣ ΔΡΙΒΑΣ

ΜΑΛΛΑΚΙΑ

(Σ' τὴν ἀγνωστὴ ποῦ τᾶστειλε)

Μαλλάκια καστανά, μετάξινα,
μὲ κορδελίτσα ροῦς φιογοπλεγμένα,
σταλιμένα μου ἀπ' ἀγνωστὴ μεριά,
πόση σκορπάτε γύρω μυρωδιά,
πόσο μου συγκινεῖτε τὴν καρδιά,
μαλλάκια καστανά, μετάξινα.

☞

Ποῖο κεφαλάκι χερουβειμ στολίζατε
μ' ὄνειρα, πόθοις καὶ καύμοις ἀγγελικούς,
καὶ φτερωτὰ πετάξατε στὸν ποιητὴ,
—στὴ μαύρῃ σκοτεινιά του μι' ἀστρατὴ—
τραγουδία τῆς ἀγάπης νὰ σὰς πῆ,
μαλλάκια καστανά, μετάξινα;

☞

Σὰς ἔβαλα χορδὲς τώρα στὴ λύρα μου
καὶ μ' ἄρμονια νέα μες πλημμύρισε,
κ' ἔννοιωσα μὲς τὰ στήθια μου φωτιά,
ποῦ νοιώθουν τὰ λεβέντικα παιδιά,
ποῖς εἶπε πὼς γερνάει κι' ἡ καρδιά,
μαλλάκια καστανά, μετάξινα;

ΤΥΜΦΗΡΕΤΟΣ

ΤΟ ΓΥΜΝΟ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

Τὸ γυμνὸ στὴν Τέχνη εἶναι ἡ ἀποθέωση τοῦ
μεγαλείου τῆς· εἶναι μιὰ μέθρ τῆς αἰσθησης, εἶναι
ἡ ἄρμονία τοῦ ψυχικοῦ αἰσθήματος στὸ ἰδανικόν
τοῦ καλλιτέχνη, ἕνας λυρισμός, μία ἔντονη παθητικὴ

ἀγάτη τοῦ πνεύματος καὶ τῆς Τέχνης.

Στὸ μικρὸ ὄμως λαὸ τὸ γυμνὸ θεωρεῖται ἀνήθικο.
Μὰ ὅτι στὸ μικρὸ λαὸ θεωρεῖται ἀνήθικο προ-
στὰ στὴν Τέχνη ἐκμηδενίζεται καὶ κυριαρχεῖ τὸ συ-
ναίσθημα στὸ ὑψηλὸ καὶ στὸ ὄρατο.

Ἡ Τέχνη ποῦ ἀνεβαίνει μέχρι τοῦ θείου, ἀνα-
ζητεῖ καὶ θέλει τὸ φυσικώτερον τὸ ἀληθινώτερον. Ἡ
γυμνότητα δὲ λαχάει τὴν ἡθικὴ μόνον στὸν ἀνθρώπο
τὸν τιποτένιο ποῦ δὲν ἔχει εὐγενικὰ αἰσθήματα, μπο-
ρεῖ τὸ γυμνὸ νὰ εἶναι σκανταλιάρικο.

Ἡ Rodin νομίζει ὅτι τὸ ὄρατον ἀποτελεῖται ἀπὸ
τὸ ἔνωμα τῆς δυνάμεις μὲ τὸ πνεῦμα.

Ἡ Ζωγράφος ὅμως γιὰ νὰ εἶναι ζωγράφος πρέπει
νὰ ζητεῖ τὴν καλλονὴν στὴν ὕλη, γιατί ἡ ὕλη εἶναι
ἡ οὐσία ποῦ ὅταν εἶναι καλὴ καὶ ἀνθρώπινον δὲν κάνει
κακὴ ἐντύπωση καὶ δὲν ἀφίνει τὸ ἔργον του ἀνεκπρα-
στο, γιατί ἡ ἰδέα τοῦ ὄρατου ζεῖ μέσα μας καὶ ἀντι-
προσωπεύει τὴν ὀρατιότητα τῆς φύσης.

Τὰ ἔργα τῆς τέχνης εἶναι ἀποτελέσματα τοῦ συν-
δυασμοῦ τῶν χρωμάτων, τῶν μορφῶν καὶ τῶν εἰκό-
νων, ποῦ εἶναι μέσα στὴ συνείδηση τοῦ καλλιτέχνη,
ποῦ μὲ τὴ σκέψη καὶ μὲ τὴν ἐργασία συνδέεται τὰ
γνωστὰ καὶ δημιουργεῖ κάποιον νέο μὲ τὴ ἐμπνευσή
του ποῦ βγαίνει ἀπ' τὴ συνείδησή του κι' ἀπ' τὴ
σκέψη του· γιατί στὴν τέχνη ὁ ἀνθρώπινος νοῦς
ὕψνεται ἴσα μὲ τὸ Θεὸ γιὰ νὰ ἀντιγράψῃ τὴ Φύση,
ἀφοῦ πρότυπο τῆς τέχνης εἶναι ἡ ἴδια ἡ φύση.

Ἡ Βάκων λέει: Τέχνη εἶναι ὁ ἀνθρώπος ποῦ ἐ-
νώνεται μὲ τὴ Φύση· γιατί ὁ τεχνίτης προσδέεται τὰ
αἰσθήματά του, τὸ δαιμόνιο τῆς φαντασίας του καὶ
τὴν ἡθικὴν του γιὰ νὰ τὴν ἀντιγράψῃ.

Ἡ φύση λέει ὁ μεγάλος τοπιογράφος Ντυτρέ
εἶναι μιὰ πρόφασι, ἕνα πρόσημα, γιατί αὐτὴ δίνει
τὸ θέμα ποῦ θὰ ἐργαστεῖ ὁ τεχνίτης, καὶ θὰ βάλει
ποίησι, αἰσθησι, γλυκύτητα καὶ μουσικὴ.

Μέσα στὸ ἔργον του ὁ καλλιτέχνης κάνει σάρκα
τὸ καλλιτεχνικόν του ἰδανικόν.

Στὴν τέχνη φανερόνεται ὁ πολιτισμὸς καὶ ἡ λυ-
ρικὴ ἔκφρασι ἐνὸς ἔθνους· δὲ λείπει καὶ ἡ ἐπιστήμη.
Ἡ Λεονάρδος ντὰ Βίντσι λέει: Ἡ ἐπιστήμη ἔχει ὡς
ἀρχὴ νὰ διακρίνει τὸ ἀδύνατον ἀπὸ τὸ δυνατό. Ἡ
φαντασία λεύτερη μονάχη τῆς εἶναι ὄλο ὄνειρα καὶ
ἰδεώδη· ἡ ἐπιστήμη συγκρατεῖ τὰ ἀγαλινωτὰ ὄνειρα
σὲνα περιγυρο ποῦ ὑπάρχει καὶ δείχνει τὰ ὄρια μέ-
χρι κεῖ ποῦ φτάνει ἡ ἀλήθεια. Ἡ ἐπιστήμη σταμα-
τάει τὴν τέχνην καὶ τῆς λέει: «ἴσα μὲ δώ. Πέρα δὲν
ὑπάρχει».

Ἡ ἐπιστήμη ὅμως δὲν ἀποτελεῖ τὴν τέχνην, οὔτε
ὁ καλλιτέχνης πρέπει νὰ τὴ φοβάται καὶ νὰ περιο-
ρίζει τὴν ἐμπνευσή του· ὅπως ἡ ἡθικὴ δὲν ἐμπο-
δίζει τὴν ἐλευθερίαν, ἔτσι καὶ ἡ ἐπιστήμη δὲν ἐμπο-
δίζει τὴν τέχνην. Ὁ Σίλερ εἶπεν ὅτι πρέπει οἱ κανόνες
τῆς τέχνης νὰ γίνονται γιὰ ἕνα ποιητὴν ἢ καλλιτέχ-
νη δευτέρον φύση. Ἡ φαντασία ὅταν λευτερόνεται
ἀπ' τὰ δεσμά τῆς βρῖσκει πάλι στὴν τέχνην ὅλη τῆς
τῆ δυνάμη.

ΓΕΡ. Α. ΚΑΣΟΛΑΣ

ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΟΞΑΣ

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ ΣΕ ΤΡΙΑ ΜΕΡΗ ΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΗ ΣΕ ΜΟΥΣΙΚΗ

Ἄριθ. 4.

INTERMEZZO

[Μικρὴ παῖσι. Ἐξακολουθεῖ ἡ ὀρχήστρα μογαχὴ τῆς.
Τὸ φῶς ἐλαττώνεται. Σὲ λίγο ἔρχεται ἀπ' ἀριστερὰ ἡ
Μοῦσα, μὲ βήματο ἀργά.]

Ἡ Μοῦσα

Κάποιον κακὸ μοῦ προμηθάει ἡ ὄρα,
Κάποιον κακὸ γιὰ τὸν καλὸ μου·
Ἐστὴν ἡσυχία· ποῦ ἀπλόδη γύρω τώρα,
Ἄρχομαχάει τὸ λογικὸ μου.

680 Κλειομέναις πεῖα τῶν λουλουδιῶν ἢ ἀγάπαις

Κρατοῦν σφιχτὰ τὸ κάθε μῦρο,
Καὶ περπατοῦν τῆς ἐρημίας οἱ Ἀγάπαις
Μόνον κι' ἀδωροῦται τριγύρω.
Κάποιον κακὸ μοῦ προμηθάει ἡ ὄρα,
Καὶ τὸ ποτάμι ποῦ στενάζει,
Καὶ τὸ ἀηδόνι 'ς τὴ σιωπὴ του τώρα,
Λίγως φωνὴ κι' αὐτὸ τὸν κραδεῖ.

(Ἐρχεται μὲ ζωηρὰ βήματα ὁ Ποιητὴς ἀπὸ δεξιὰ. Σ' τὰ
χέρια του δεσμὰ τοακισμένα. Τὸ φῶς δυναμώνει λίγο.)

Ἡ Ποιητὴς

Ἐλευθέρη πιστὴ μου ἐρωμένη.

Ἡ Μοῦσα

Ἀπέρανθε, ποῦησον καλὴ μου;
(Κυτταῖε ἀξίωμα τὰ σπασμένα δεσμὰ του).
(Μ' ἔκκληξι)

690 Πῶς, 'ς τὰ χέρια σου βλέπω δεσμὰ
Πέ μου Ἀπέρανθε.

Ἡ Ποιητὴς

Ἐστὴς Κοινωνίας ἀπάνω τὰ πλεχτάνια
Μὲ βία μ' ἔπιασε ὁ Ἐμπορος τοῦ Κόσμου
Μὲ τὴ βοήθεια τῆς Ἀπάτης.
(Ζωηρά.)

Μὰ νᾶμαι ἐλεύθερος καὶ πάλι.

Τὸ πῶς, ἀνόφρελο κι' ἂν μάθης.

Ἡ Μοῦσα

Τὴ θλίψη ποῦ τὰ στήθια μου ἐσφαλοῦσε,
Τὴν πλημμυροῦει τώρα ἡ χαρὰ γλυκὴ μου.
(Ἀγκαλιάζονται).

Κι' ἡ 'περηφάνεια τὴν φτερόνει.

Ἡ Μοῦσα

700 Εἶσαι μεγάλος 'ς τὴν
[λοχὸ σου,
'Στὴ δυστυχία ἔχωντας τὴν
[ἐλπίδα.
'Ἡ δυστυχία γεννᾷ τὴ σκέψη
Τῆς εὐτυχίας· γι' αὐτὸ καὶ
[κάθε
Ψυχὴ, 'στὴ μαύρῃ δυστυχία
'Ἐχει 'περφάνεια, δύναμη
[περίσσια

Ἡ Ποιητὴς

Εἶμαι 'περηφάνος, τὸ 'νοιώθω.

Ἡ λύπη μόνον μᾶς γεννάει

[τὴ δρᾶσι

'Ἐκεῖ ποῦ χάνει ὅλη τὴ σὴμη

Κάθε χαρὰ ἢ ψεύτικη εὐτυ-

[χία

710 Ποῦ μάσκα πάντα εἶναι

[τῆς δόξας

Ἡ τῆς ἀγάπης ἢ καὶ πλού-

[του φαύλου.

(Μπαίνει ὁ Πλοῦτος ἀπὸ τὰ δεξιὰ.)

Ἡ Ποιητὴς (Βλέπωντας τὸν Πλοῦτον· πρὸς τὴ Μοῦσα)
Κι' ἄλλος τῆς ἀτιμίας τοῦ Κόσμου σύνεργος.

Ἡ Μοῦσα

Τὸν ξέρω ἀπὸ καιρὸ τὸν Πλοῦτον
Ποῦ μὲ 'ζητοῦσε κάποτε ἐρωμένη.

Ἡ Πλοῦτος

(Στὸν Ποιητὴν)

Ἡ Κοινωνία γιὰ σέβαν ἐτοιμάζει
Τὴν πεῖδ φριχτὴ ἐκδίκησι γιὰ τὴ φωνὴ σου.
Σκέψου, ἡ ὄρα πληροῦζει,
Ποῦ μ' ἀπαντήσης καλὰ συλλογισσοῦ
Τὴν προστασία καὶ πάλι σοῦ προσφέρω.

Ἡ Ποιητὴς

720 Τὸ ξέρω,

Κι' ἄλλες φορὲς σὰς εἶπα εὐχαριστῶ,
Μοῦ εἶναι περιττό.
Κι' ἡ Κοινωνία ἐκδίκησι ἂν γυρεῖ,
Καλῶς νὰ δόξη.

Ἐχω γιὰ πλοῦτον ἀρεκτό, τῆς ψυχῆς μου
Τὴν λοχὴ, καὶ τῆς Φύσης τὴ χάρη.

Ἡ Πλοῦτος

'Ὅπως θέλεις.

(Στὸν Πλοῦτον)

Ἡ Μοῦσα

Κόττα γύρω
Τὴ Φύσι γιὰ κόνταξε·
730 Νὰ ὁ Πλοῦτος, κι' ἂν θέλῃς πεῖδ πέρα
Τὰ θανμάσια νὰ 'δῃς, μ' εἰλικρινεῖα
Πεῖδ ἀνώτερη εὐθὺς θὰ τὴν κρίνης.

Ἡ Πλοῦτος

(Μονάχος του)

Σὴν ὄρατα νὰ εἶναι ἡ συντερόφισσα.
(Στὴ Μοῦσα)

Μ' εὐχαριστῶ δέχομαι δέσποινα
Τὸν ὄρατο περίπατο αὐτό.

Ἡ Μοῦσα (Καθὼς φεύγει μὲ τὸν Πλοῦτον. Σ' τὸν
Ποιητὴν)

Πρῶτὴ φορὰ δὲ ἀνοίξουνε
Κι' αὐτοὶ τὰ 'μάτια.

(Ἡ Μοῦσα φεύγει μὲ τὸν Πλοῦτον ἀπὸ τὸ ἀριστερὸ μέρος.)

Ἡ Ποιητὴς

Ἄσσοι γεννήθησαν σιραβοὶ
Ἀσκόλα συνηθοῦν 'στὸ φῶς
740 Κι' ἂν ἀποκτιήσουν μάτια.

(Μπαίνει ἀπὸ τὰ δεξιὰ ἀθόρητη ἡ Κοινωνία, καὶ προ-
χωρεῖ πίσω ἀπὸ τὸν Ποιητὴν).

Θέ μου σ' εὐχαριστῶ ποῦ πάντα ἐμπρός μου
Τὸν ἴσιο δρόμο μοῦ χαράζεις.

(Ἡ Κοινωνία καρφώνει ἔαφω ἕνα στυλέτο ποῦ βγά-
ζει ἀπὸ τὰ στήθια τῆς, 'στὴν πλάτη τοῦ Ποιητὴ ποῦ μό-
λις προφταίνει νὰ τὴ δῇ καὶ πέφτει χάμω ἐσφυχθῶτας).

Ἡ Κοινωνία ("Άγρια καθὼς καρφώνει τὸ σιλέτο).
 Μὲ τὴν ἐκδικησὶν κ' ἡ τελευταία νίκη.
Ὁ Ποιητὴς (Ξεφυλισιά).
 Ἡ Κοινωνία μὲ δολοφόνῃς.
 (Καθὼς πέφτει, μιά κόκκινη φλόγα λάμπει γὰ μιά σιγή πῶς τὸν Ποιητῆ, κ' ἄστερα ἡ Σκηνὴ βυθίζεται σὲ βαθὺ σκοτάδι. Ἀπάνω 'ς αὐτὸ πέφτει οὐγὰ-σιγὰ ἡ ΑΥΛΑΙΑ).

ΒΑΘ ΤΕΛΕΙΩΝΕΙ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ (Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ)

(Ἄριστερά ταβέρνα μὲ τὴν ἐπιγραφή «Ταβέρνα τῆς Ζωῆς», καὶ ἄλλα τραπέζια ἀπόξω. Δεξιά καὶ 'ς τὴ μέση δέντρα).
 (Καθονται ἄλλοι 'ς τὰ τραπέζια καὶ πίνουν οἰγοτραγουδιάντας).

(Τὸ Τραγοῦδι τῆς «Ταβέρνας τῆς Ζωῆς».)
Συμπότι

Κυλῆ ἡ ζωὴ μας, ἄς κυλῆ κ' ἄς τρέχῃ,
 Ἴδιο μού κάνει σοῦ τ' ἀχειλί βρέχει
 Ἐστὸ κρυσταλένιο τὸ κρονητῆρι, ἀφράτο
 Τὸ κοκκινέλι καὶ τὸ ἄετοναῖτο.
 ("Ἐνας-ἕνας ἔμπαινον κ' ἄλλοι συμπότι, χαιρетиοῦνται, καὶ συνοδεύουν ὄρθιοι τὸ τραγοῦδι δυναμώνοντάς το).

750 **Κι' ἄς βογγᾷ ἡ βαρειά λατέρνα.**
 Ταβερνιάρη κέρνα, κέρνα,
 Κι' ἄς βογγᾷ ἡ βαρειά λατέρνα.
 Κι' ἄν κάποτε μου εἶναι γοαφτὸ νὰ σβῶσω,
 Δὲν θὰ πεδάω πρὶν καλὰ μεθύσω,
 Γιὰ νὰ μὴ δῶ τὴ φάτσα τοῦ θανάτου
 Ποῦ θὰ μὲ σέρῃ ὀλοένα πρὸς τὰ κάτω.

(Ἄριστερὰς κερὰ τοὺς νέους συμπότις, παίρνει τ' ἀδειανά ποτήρια, καὶ ἐναγκαίεται 'ς τὴν ταβέρνα σφαλώνοντας τὴν πύρρα τῆς).

760 **Κι' ἄς βογγᾷ ἡ βαρειά λατέρνα.**
 Ταβερνιάρη κέρνα, κέρνα,
 Κι' ἄς βογγᾷ ἡ βαρειά λατέρνα.
 Τώρα γλυκειά μου φαίνεται ἡ ζωὴ μου,
 Κι' ἡ κάθε μιά εὐτυχία εἶναι μαζί μου,
 Ἀγάπη, δόξα, πλοῦτη, ὅλα κερδιῶω,
 Γιομάνη δῆτας τὴν κοῦπα μου ἀντικρῶω.
 Ταβερνιάρη κέρνα, κέρνα,
 Κι' ἄς βογγᾷ ἡ βαρειά λατέρνα.
 Ταβερνιάρη κέρνα, κέρνα,
 Κι' ἄς βογγᾷ ἡ βαρειά λατέρνα.

(Ἐρχεται ἀπὸ δεξιὰ ὁ Ἐμπορὸς τοῦ Κόσμου. Τὸ τραγοῦδι ἀμέσως παύει, καὶ οἱ συμπότι οἰκονομαί ὄλοι).

Συμπότι
 Τὸν ἀρχοντὶ μας ὄλοι προσκυνᾶμε
 (Μικρὴ ὑπόκλισι).

Ὁ Ἐμπορὸς τοῦ Κόσμου.
 770 Ἡ εὐθυμία πάντα μὲ σὰς ἄς εἶναι,
 Μὲ τὴ χαρὰ ἀμυγμένη καὶ τὴν εὐτυχία.

Συμπότι
 Ὅσο τὰ λόγια σου τ' ἀληθινὰ θ' ἀκοῦμε,

Ποτέ μας δὲ θὰ δουσιχοῦμε,
 Κι' εἶσι πιστοὶ ἀφέντη θὲ νὰ ζοῦμε,
 Καὶ τῆς βουλῆς σου θε' νὰ καρτεροῦμε.

Ὁ Ἐμπορὸς τοῦ Κόσμου
 Ἐδχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ σας λόγια
 Σὲ σὰς δὴν τὴ δύναμι ἔχω.

Συμπότι
 (Κινοῦν γιὰ νὰ φύγουν).
 Σ' ὄτι προστάξεις σκλάβοι σου πιστοὶ
 Τώρα ποῦ αἰώνια θάφτηκε τὸ ψέμμα.
 (Μένει ὁ Ε. Τ. Κ. μοναχὸς του).

Ὁ Ἐμπορὸς τοῦ Κόσμου
 780 Κι' ὅμως τὸ πρᾶμμα δὲν ἐτέλειωσε, ὄχι
 Στὴν Κοινωνία ἀπλόθηκε δὴν ἡ δόξα.
 (Μπαίνει ὁ Πλοῦτος).

Ὁ Ποιητὴς
 Ἐρχομαι ἀπ' ὄμορφο περίπατο
 Μὲ τὴν παλιὰ μου ἐρωμένη,
 Τοῦ ποιητοῦ τὴν ἀγαπητικιά,
 Τὰ νέα σὺν νὰ μάθω

Ὁ Ἐμπορὸς τοῦ Κόσμου
 Τὰ νέα! γιὰ πάντα τὸν ἔχασαμε.

Ὁ Πλοῦτος
 Πῶς εἶπες;
Ὁ Ἐμπορὸς τοῦ Κόσμου
 Ἡ Κοινωνία τὸν ἐσκότισσε,
 Ποτέ δὲ θὰ γενῆ ὀικός μας.

Ὁ Πλοῦτος
 790 Τὸν δολοφόντη! καὶ τάχα
 Δὲν ἔμπορὸ ἐγὼ νὰ κάνω τίποτε;

Ὁ Ἐμπορὸς τοῦ Κόσμου
 Γιατί δὲν τὸν ἀγόρασε;
 Μὴ καὶ ψυχῆς ἔμπορεῖς γιὰ ν' ἀγοράσῃς;

Ὁ Πλοῦτος
 Τὸ πρᾶγμα θέλει ὅμως συζήτησι.
 (Μπαίνει ἀπ' ἀριστερὰ ἡ Ἀπάτη τρεχάτη).

Ἡ Ἀπάτη
 Τοῦ Κόσμου Ἐμπορα κ' ἀφέντη,
 Ἡ Κοινωνία μ' ἐπροστάζε νὰ φέρω
 Ἐνδράσιση εἰδησι

Ὁ Ἐμπορὸς τοῦ Κόσμου
 Τὴν ἔξρω.

Ἡ Ἀπάτη
 800 Τὸν θάνατο τοῦ Ποιητῆ,
Ὁ Πλοῦτος
 Καὶ τί καλὸ γιὰ μᾶς;

Ἡ Ἀπάτη
 Σταθῆτε. Ἡ Κοινωνία τὸ λέει 'ς τὸν Κόσμο
 Τὴν ὦρα τοῦτ' τὸ ξεφάντωμα
 Θάναι μεγάλω.

Ὁ Ἐμπορὸς τοῦ Κόσμου
 Καλλίτερα νὰ φύγομε, νὰ δούμε
 Τί πρέπει γιὰ γενῆ.

Ἡ Ἀπάτη
 Θὰ ἔρθῃ ὄπου νάνα ἡ Κοινωνία

Ὁ Πλοῦτος
 Ἄς δούμε τί θὰ πῆ κ' αὐτῆ.
 (Μπαίνει ἡ Κοινωνία θριαμβευτικῆ)

Ἡ Κοινωνία
 Νίκη! φωνάχτε νίκη, εἴμωσι' ἐλεύθεροι.

Ὁ Ἐμπορὸς τοῦ Κόσμου
 810 Ἡ νίκη εἶναι ἴδικιά σου, κ' ἄς σοῦ μείνῃ

Ἡ Κοινωνία
 Δεῖνά σου δλάκερη, 'ς τὴν ἔνωσι
 Ὅλων μας θάρθῃ ἡ Νίκη καὶ ἡ Δόξα.
 Ἄπ' ἔξω ὁ Κόσμος σὲ φωνάζει
 Μὲ θριαμβικῆς φωνῆς.

Ὁ Ἐμπορὸς τοῦ Κόσμου
 Τὸ χέρι δός μου, καὶ τὴ δύναμι
 Στὴν ἔνωσί μας ὑποσχέσου.

Ἡ Κοινωνία
 Μὰ τὸν φοριχτότερο ὄροκο.
 (Ἀκούγονται ἀπ' ἔξω ζητωκραυγαῖς τοῦ Κόσμου).

Ἡ Ἀπάτη (Στὴν Ε.Τ.Κ.) **Ὁ Πλοῦτος**
 Ὁ Κόσμος ἔξω σὲ καλεῖ ὄλοι μας πρέπει νὰ χαιροῦμε.
 820 Ἄκου εὐτυχία.

Ὁ Ἐμπορὸς τοῦ Κόσμου, ἡ Κοινωνία, ὁ Πλοῦτος καὶ ἡ Ἀπάτη.
 Ναι, ἄς χαροῦμε ἄς γιορτάσομε ὄλοι
 Τὴ Νίκη αὐτῆ μας τὴ μεγάλη,
 Ἐστὸ ὄλος ἡ δόξα κ' ἡ περφόρεια δὴν
 Στὴ θνητῆ μας τοῦτ' πάλη.
 Ὅ, τι εἶχε μείνει 'ς τὸν παλιὸ τὸ δρόμο
 Γιὰ νὰ μᾶς φέρῃ κάθε γκρίνια,
 Τώρα σ' ἀντιφύτηκε ἔμπροστά 'ς τὸ νόμο,
 Ἐστὸ ἄμετρα, ἀγνωρίστα συντρίμμα.
 Μέσα 'ς τὸν Κόσμο πᾶμε τώρα, πᾶμε
 830 Μ' ἐπισημότητα νὰ δούμε
 Τὸ πῶς 'ς τὴν ἔνωσι γι' αὐτοὺς νικᾶμε,
 Γιὰ τὰ καλὰ ποῦ τώρα ἀκοῦνε.

(Ἀκούγεται ἀνατριχιαστικὴ βοὴ ἀπ' ὄξω, κ' ἄστερα-πόβρονα, τὴ στιγμή ποῦ κινοῦν νὰ φύγουν, κ' ἀπὸ τὴ μέση μπαίνει ἔξω ὁ Χάρος, ψηλὸς, κοκκαλιάρης, μὲ γυμνὸ κροανὸ καὶ ματρω μανδύα, κρατώντας ἕνα ψηλὸ κοντάρι ποῦχει 'ς τὴν ἀκρὴ δεξιάν. Οἱ 4 ἔορταστὰς τὸν κυτῆν σὺν ἀπολιθωμένοι).

Ὁ Χάρος (Ἐπιβλητικῶς).
 ("Υφώνει τὸ κοντάρι του καὶ τὸ κτυπᾷ 'ς τὸ πάτωμα, ἐνῶ οἱ 4 τὸν κυτῆν μ' ἐκπληξῆ τρέφουν).
 Πῶς νίκη αἰώνια νὰ γιορτάσετε
 Ἀποφασίσατε,
 Λίγως τὴν ἄδεια νὰ πάρετε ἀπὸ μένα!
 Πῶς μεσ' 'ς τῆς τόσες σας κουβέττες
 Ἀὲ σὰς ἐπέρασεν ἡ σκέψι
 Ἐστὸ πρόσωπό μου!

840 Μὰ θὰ νομίσατε, ἔτσι φαίνεται,
 Πῶς πεῖθ' δὲν εἶναι ἀνάγκη
 Φτωχοὶ γιὰ νὰ μὲ λογαριάσετε,
 Πῶς εἶστε ἐπέριτεροι ἀπὸ μένα!

("Υφώνει τὸ κοντάρι του καὶ κάνει ἕνα τρομερὸ σημεῖο, σὺν νὰ δρεπανίξῃ τὸν ἀέρα).

Τώρα καιρὸς νὰ σὰς φιλοξενήσω
 Κι' ἐκεῖ καλλίτερα νὰ ἐξηγηθοῦμε.

(Στρέφεται πρὸς τὸν καθένα κάνοντας ἐπιταχτικὸ σημεῖο μὲ τὸ δάκτυλό του κ' ὄποιονδήποτε ὄνομα λέει, καταχωνιάζεται κάτω ἀπὸ τὸ πάτωμα, σὺν μὲ μαγεία).
 (Σαρμαστικῶς).

Σὲ ἄλλο θὰ συναντηθοῦμε.
 Κι' ἐπειδὴ προσιμούνται ἡ Κυρίατι,
 Πρώτῃ ὀρίστε Κοινωνία,
 Ἐμπρὸς καὶ ἡ κυρία Ἀπάτη.

850 Βλέπω πῶς εἶστε καὶ ζευγάρια,
 Ὅριστε πρῶτε καρβαλλίερε
 Τοῦ Κόσμου Ἐμπορα, καὶ γιὰ τὰ ναῦλα
 Καὶ τ' ἄλλα ἔξωδα, κ' ὁ Πλοῦτος
 Ἄμπορεῖ νὰ σὰς ἀκολουθήσῃ.

(Καταχωνιάζονται ὄλοι μὲνι μοναχὸς ὁ Χάρος 'ς τὴ σκηνή).

(Γελώντας μὲ σαρκασμῶς).
 Ἄν τὴ χαρὰ του νὰ χαρῆ ὁ καθένας
 Ἐλεύθερα ἔμποροσε, τότε
 Ἡ εὐτυχία δὲ θάταν πλάνη
 Κι' οὔτε ἄτατο κάρᾶβι ὁ Κόσμος.

("Ὁ Χάρος διπλώνει τὸ μανδύα του καὶ φέγγει ἀπὸ τὴ μέση τοῦ βάρθους συνοδευόμενος ἀπὸ ἕνα βουτητὸ ἀρ-χίζει Ἐσωτερικὸ Κόρο μὲ ξεφυρισμένους φωνῆς).

Χορὸς
 Ἀλήθεια, μοναχὰ τὸ Χάρο
 860 Δὲ λογαριάσαμε τί κοίμα;
 Πῶς τὸν ἔχασαμε τὸ Χάρο
 Καὶ τὸ στενόμακρό του μνημα!
 Ἐισοὶ ἡ χαρὰ πάντα ἔδω κάτω
 Ἀδελφωμένη ζῆ 'ς τὴ θλίψι,
 Καὶ ποῦ κακότυχος ἐκεῖνος
 Ποῦ 'ς τὰ ψηλὰ θ' ἀνέβῃ ὄψη.

(Τὸ Κόρο τελειώνει morrendo, ἐνῶ 'ς τοὺς τελευταίους σὺνίους φαίνεται νὰ πλανιέται μέσ' 'ς τὰ δέντρα, μὲ ἀργὰ βήματα, ἕνα φάσμα πεπλοφόρο, ἡ Μοῦσα).

(Ἡ Μοῦσα ἔμπροστά ποῦ τὰ δέντρα σκεπασμένη ὀλίκερη μὲ πέπλω. Φῶς λιγυτέρο).

Ἡ Μοῦσα (Μὲ σιγαλὴ φωνή).
 Ἐστὼν δεινῶν τὰ μεσοκλάδια τὰ θλιμμένα,
 Ἐστὸ ἀνθοπέταλα τῶν ῥόδων, καὶ ἔστὸ μῦθο
 Ποῦ σκορπᾶν γύρω ὁ Ζέφυρος, ὄμινα,
 Τὴ σκιά σου ἀγαπημένε μου ζήτω
 870 Ἐστὸ σκληρὸ 'ς τὸ μακρυνὸ τὸ χωρισμὸ μας,
 Καὶ ἔστὴ φύσι πλάνη βήματα περνώω
 Γιὰ νὰ βρῶ κἄτι ποῦ ἀτόμεινε ὀικό μας
 Καὶ προσιμῶμε τὴ Σελήνη νὰ προβάλλῃ
 Γιὰ νὰ δῶ τὴν ὄμορφῃ σου τὴν ψυχούλα,
 Ἐστὸ μαρμάρινο ὄρανο λαμπρὸ καὶ πάλι.
 (Κάθεται 'ς ἕνα λιθάρι μὲ τὸ χέρι 'ς τὸ κεφάλι).

(Ἐξακολουθεῖ ἡ Μουσικὴ ναυομακί. Ἐνα λευκὸ μα-γνάδι καταβραίνει 'ς δὴν τὴ σκηνή, σκοτάδι, καὶ σὲ ἄλλο θαμπόφωτο ποῦ δείχνει τὴ Σκηνὴ παρασταίωνασις τὸν Ἄδη ἡ Ὀρχήστρα τελειώνει τὸ ναυομακί).

ΑΛΛΑΓΗ ΣΚΗΝΗΣ

(Ἡ Σκηνὴ παρασταίνει τὸν Ἄδην πεσμένοι χάμου, ἔστις 4 ἄκρες, οἱ 4 κατάδικοι, Ἐμπορος τοῦ Κόσμου, Κοινωνία, Ἀπάτη, Πλοῦτος, σιγοκουβεντιάζον ἔστ' θαμπόφωτο),

Ἡ Ἀπάτη
Σὺν ὄνειρο ἀλήθεια, ἔπου βρισκόμαστε;
Ἔτσι βαρεῖδ' ἔστ' λήθαργο πεσμένοι;

Ὁ Πλοῦτος
880 Περίεργο πολὺ ὡς τόσο
Τὸ πῶς καὶ σένα Ἀπάτη σ' ἀπατήσανε.

Ἡ Κοινωνία
Δὲν εἶν' ἀπάτη αὐτὸ, καίτι ἄλλο εἶναι.
Κύττα τὸν Ἐμπορα πῶς ροχαλλίζει.

Ἡ Ἀπάτη
Λὲς κι' εἴμαστε πιωμένοι, Κοινωνία.

Ἡ Κοινωνία
Ἀλήθεια, καὶ βαρεῖα πιωμένοι

Ὁ Πλοῦτος
Ἐύπαντα τοῦ Κόσμου Ἐμπορα κι' ἀφέντη
Μέρος νὰ πάρῃς ἔστην κουβέντα μας,

Ὁ Ἐμπορος τοῦ Κόσμου
[Καθὼς τευτώνεται καὶ χασμουριέται].
Ποῦς με φωνάζῃ, ποῦς ζητᾷ νὰ με ἔξυπνήσῃ;

Ὁ Πλοῦτος
Ἐγὼ, ὁ πιστός σου φίλος Πλοῦτος

Ὁ Ἐμπορος τοῦ Κόσμου
890 Γιὰ σῆχω, ἔλα κοντά μου, εἶμαι πιασμένος

Ὁ Πλοῦτος
Κι' ἐγὼ τὰ ἴδια καὶ χειρότερα,
Κι' ἡ Κοινωνία κι' ἡ Ἀπάτη.

Ὁ Ἐμπορος τοῦ Κόσμου
Ἐδώμαστ' ὄλοι; ἀλήθεια;

Ἡ Κοινωνία
Ἐδώμαστ' Ἐμπορα ποῦ ἔζηλευες τὴ δόξα
Μὴ τάχα καὶ τὴν πάρω γῶ.

Ὁ Ἐμπορος τοῦ Κόσμου
Συμπάθα με καλὴ μου Κοινωνία,
Γιατί ἔχω ποнокέφαλο βαρῶ.

Χορὸς ψυχῶν (Ἐσωτερικός).
Τὰ πλοῦτη, ἡ Δόξα κι' ἡ τιμὰς
Τὴ λάμψη χάνουν,

900 Σὺν κατεβῶν τῆς σκαλωσῆς
Ποῦ ἐδῶθε φτάνουν.
Φτωχὸς καὶ πλούσιος ἴσοι ἐδῶ
Ἐστὴν κατατιὰ τους,

Ἐδῶ κριτήριον ἀσθηρῶ
Γιὰ τὴ δουλειὰ τους.
Μεσ' ἔτων ψυχῶν τὸν κόσμον αὐτὸ
Ἀλλοίμονό τους,

Ἄλλοίμονό τους,
Ἄλλοίμονό τους,
Ἄλλοίμονό τους,
Ἄλλοίμονό τους.
Γιὰ τὸ ἄτομό τους.

(Μπαίνει ἔστη σκηνὴ χορὸς λευκοφόρων ψυχῶν με πέπλα, χορεύοντας καὶ σιγοτραγουδιώντας).

Χορὸς ψυχῶν (Ἐσωτερικός).

910 Τὰ πλοῦτη, ἡ Δόξα καὶ ἡ τιμὰς
Τὴ λάμψη χάνουν,
Σὺν κατεβῶν τῆς σκαλωσῆς
Ποῦ ἐδῶθε φτάνουν.

Φτωχὸς καὶ πλούσιος ἴσοι ἐδῶ
Ἐστὴν κατατιὰ τους,
Ἐδῶ κριτήριον ἀσθηρῶ
Γιὰ τὴ δουλειὰ τους.

Μεσ' ἔτων ψυχῶν τὸν κόσμον αὐτὸ
Ἀλλοίμονό τους,
Ἀλλοίμονό τους,

920 Ἄλλοίμονό τους,
Ἄλλοίμονό τους,
Ἄλλοίμονό τους,
Ἄλλοίμονό τους.
(Φεύγουν σιγά-σιγά ἡ πεπλοφόροις).
Γιὰ τὸ ἄτομό τους.

(Οἱ 4 κατάδικοι ποῦ εἶνε πεσμένοι χάμου, ἀνασταλεύουν κι' ἀρχίζουν νὰ σιγοκουβεντιάξουν).

Ὁ Ἐμπορος τοῦ Κόσμου
Τῆς ὀμιλίας ἀκούσατε;
Ἡ τάχα ἦταν ὄνειρο κακό;

Ἡ Ἀπάτη
Κι' ἐγὼ τῆς ἀκουσα.

Ὁ Πλοῦτος
Καὶ τὰ φαντάσματα δὲν εἶδατε;

Ἡ Κοινωνία
Ἐδῶναι τόπος βρονκόλακων

Ὁ Ἐμπορος τοῦ Κόσμου
Μὴν εἴμαστε βρονκόλακοι κι' ἐμεῖς;

Ὁ Πλοῦτος
Ποῦς ξέρεῖ, ὡς τόσο κἄποια μαγαρεῖα
Μέσα ἔστις φλέβες μας μολὸβι ἔχει. σκορπίσει,
930 Κι' εἶνε τὰ σώματά τόσο
Βαρεῖα, χαμένα.

Ὁ Ἐμπορος τοῦ Κόσμου
Ποῦς ξέρεῖ, πέ μου Κοινωνία
Τι ἀκέρησαι γι' αὐτά;

Ἡ Κοινωνία
Σκέφτομαι αὐτὴ τὴν ὥρα
Τὸν τρελλὸ ποῦ σκότωσα,
Πασχίζοντας τὰ λόγια νὰ ὀρμηγνέσω
Ποῦλεγε καίτι νι τομίζω
Πῶς ἐκεῖ μέσα θάβρω γιὰ νὰ μάθουμι
Ποῦθε βρισκόμαστε, τί θὰ γενοῦμι.

Ἡ Κοινωνία
Σκέφτομαι αὐτὴ τὴν ὥρα
Τὸν τρελλὸ ποῦ σκότωσα,
Πασχίζοντας τὰ λόγια νὰ ὀρμηγνέσω
Ποῦλεγε καίτι νι τομίζω
Πῶς ἐκεῖ μέσα θάβρω γιὰ νὰ μάθουμι
Ποῦθε βρισκόμαστε, τί θὰ γενοῦμι.

Ἡ Κοινωνία
Σκέφτομαι αὐτὴ τὴν ὥρα
Τὸν τρελλὸ ποῦ σκότωσα,
Πασχίζοντας τὰ λόγια νὰ ὀρμηγνέσω
Ποῦλεγε καίτι νι τομίζω
Πῶς ἐκεῖ μέσα θάβρω γιὰ νὰ μάθουμι
Ποῦθε βρισκόμαστε, τί θὰ γενοῦμι.

Ἡ Φωνὴ τοῦ Κόσμου
(Καθένας ποῦ ἀκούει τ' ὄνομά του, ταράζεται, κυτᾷ πρὸς τὰ πάνω καὶ κάνει μιὰ ὑστερὴ προσπάθεια νὰ σηκοθῇ. Ἐστὴν τὴν προσπάθεια σέρνονται κι' οἱ 4 ἔστη μέση τῆς σκηνῆς).

Ἡ Φωνὴ τοῦ Κόσμου
940 Ἐμπορα, Κοινωνία, Πλοῦτε, Ἀπάτη,
Τι κάθεστε; ποῦ εἴσατε κρυμμένοι;
Γιατὶ δὲ στρέφετε κι' ἐδῶ τὸ μάτι
Νὰ δῆτε ἀπὸ τὸ ἔργο σας τί μένει;

(Οἱ 4 κατάδικοι σὲ μιὰ κοινὴ προσπάθεια, βοηθώντας ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, στηλόνονται ὀρθοὶ ἔστ' ἄποδια τους).

Ὁ Ἐμπορος τοῦ Κόσμου
Ἄκουτε ἡ Φωνὴ τοῦ Κόσμου!

Ἄγιο κορναίον κάνετε συντρόφοι,
Καὶ τὸ μαῦρο τ' ὄνειρο θὲ νὰ περάσῃ

Ἡ Κοινωνία, ἡ Ἀπάτη, ὁ Πλοῦτος
Ἀλήθεια καίτι μεσ' ἔστις φλέβες μας
Ἀρχοκινεῖται, λὲς καὶ λιώνει
Ἀπ' τὴ φωνὴ τοῦ Κόσμου τὸ μολόβι.

Ὁ Ἐμπορος τοῦ Κόσμου
950 Τί τάχα γίνεται ἔστων Κόσμου;

Ἡ Κοινωνία
Καὶ κατὰ ποῦ νὰ πέφτῃ ὁ Κόσμος;

Ὁ Πλοῦτος
Ἐκεῖ ψηλά
(Δείχνει με τὸ δάχτυλο τὸ στέγασμα. Κυττοῦν κι' οἱ 4 με προσδοκία, ἔστ' ἄπάνω).

Ἡ Φωνὴ τοῦ Κόσμου
Ἐμπορα, Κοινωνία, Πλοῦτε, Ἀπάτη,
Ὁ Κόσμος τῆς ἀλήθειας σας προσμένει!
Γιατὶ δὲ στρέφετε κι' ἐδῶ τὸ μάτι
Προσὸς κατὰρα πῆ φαρμακευμένη;

(Οἱ 4 κατάδικοι κουνιόνται με νευρικότητα ἄποχωρίζονται ὀρθοὶ ἔστις ἄκρες).

Ὁ Ἐμπορος τοῦ Κόσμου
Συντρόφοι, τὴ βοήθεια μας ζητᾶνε,
Μὲ τὴ φωνὴ κι' ἐμεῖς νὰ τοὺς μιλήσομι
Ὅπου βοήθεια καρτεροῦμι;

Ἡ Κοινωνία, ἡ Ἀπάτη, ὁ Πλοῦτος
960 Τὴν ὑστερὴ προσπάθεια νὰ σωθοῦμι,
Μὰ πῶς; ποῦ εἴμαστε; ποῦ πᾶμι;
Ποῦ εἶναι ἡ πόρτα γιὰ νὰ φύγομι,
Ποῦναι ἡ φωνὴ γιὰ νὰ προστάξομι,
Κι' ὁ ὄχλος ποῦ θὰ μᾶς ἀκούσῃ;

Ὁ Ἐμπορος τοῦ Κόσμου
Σκεθῆτε, σφίξτε τὸ μυαλό σας.

Ἡ Ἀπάτη
Κάθε ιδέα, ἄλλοι τὴν ἔχω χάσει.

Ἡ Κοινωνία
Τοὺς νόμους ἔξεχασα ὄλους τοὺς δικούς του.

Ὁ Πλοῦτος
Τὸ λογικό μου ἔχει χαλάσει.

(Κι' οἱ 4 μαζί καθὼς περπατᾶν νευρικά, σὺν τρελλοί).

Ὁ Ἐμπορος τοῦ Κόσμου, ἡ Κοινωνία, ἡ Ἀπάτη, ὁ Πλοῦτος
970 Κι' ὄμως πρόπει, τὴ πρόπει δὲν ἔξερω,
Καίτι πρόπει νὰ γίνῃ ἀμέσως,
Ἡ ἐλπίδα μας λάμψη δὲν ἔχει,
Ἄγιο φῶς, ἄγιο φῶς σωτηρία.

(Ἀκούγεται μιὰ ἀκαθόριστὴ βροντερὴ φωνή, καὶ παρουσιάζεται ἔστ' ἄποδια, ἔστη μέση, λευκοντιμένους καὶ τραγουδιώντας ἀπὸ μεγάλο φῶς ἄσπρο ποῦ τὸν ἀκολουθεῖ ἔστ' ἄποδια του, ὁ Ποιητής).

Ὁ Ποιητής
Μὲ σκότωσες ἔστων Κόσμου Κοινωνία,
Μὰ νᾶμαι ζωντανός λαφρονὰ ἡ ψυχὴ μου

Πετᾷ οὐθε θέλει ἔστην ἀθανασία.
Μὰ σεις ὀποῦ κλέψατε τὴ ζωὴ μου,
Τὸ πνεῦμα ποῦ βαρῶ ἔχετε ἀπ' τὸ σῶμα
Θὰ ζήσετε! ὁ τρόμος μὴ σας πιάνει,
Θὰ ζήσετε ἄρρω θέλετε ἀκόμα,

980 Μεσ' ἔστ' κορμὶ τῶν σκόλων αὐτὸ φτάνει.
Τὸ πνεῦμα δυὸ μορφῆς ἔστην εἰμαρμένη
Κρατᾷ ἡ μιὰ ἀπολύτρωση ἔστ' ὀφῶς,
Τὴν ἄλλην ἔχει ἡ ἄλλη σκαλωμένη
Κι' ἐκεῖ ὁ καθένας δὰ δειχτῆ σοφός.
Ἐστ' εἶναι ἄμοιρο Ἐμπορα τοῦ Κόσμου
Καὶ Κοινωνία ποῦ ἔστων νόμους σου γενεῖς
Τὴ διαφθορὰ ποῦ πνίγει κἀθε
Ἀληθινὴ οικογένεια.

Ἐστ' εἶναι Πλοῦτε ποῦ δὲν ἔχεις κατοικία
990 Τώρα, με τόσα πλοῦτη ποῦχεις
Ἐστὸν Κόσμον ἐπάνω σιβαγμένα
Μὲ τὴ βοήθεια τῆς Ἀπάτης ποῦ γεννοῖσε
Τῆς Ἐδνηχίας τὸν πόθο, καὶ μ' αὐτόνα
Τὸ φθόνο ποῦ φεργε τὸ μῖσος
Καὶ τὴν καταστροφῆ.

(Ὁ Ποιητὴς ἐξακολουθεῖ περὶ ἔντονα καὶ ἀργὰ ἔστ' ἄποδια του σὺν νὰ χτυπιόνται ἀπὸ βουδουλιές, γέρονται σιγά σιγά οἱ 4 κατάδικοι, καὶ ἔστ' τέλος πέφτουν χάμου με γδοῦπο).

Τῶν ζωντανῶν ἀπᾶσιοι γεροθάρφαις
Φτάνουν περὶ ὄσα ἐκάνατε ἔς τελειώση
Τὸ ἔργο σας, τοὺς ἴδιους θάβροντας σας,
Κι' ἡ Ἀπολύτρωση ἔς λάμψη ἔστη θυσία
1000 Τύσων ἀλώνων.

(Οἱ 4 κατάδικοι πέφτουν φόβοιο).

(Ὁ Ποιητὴς κάνει ἕνα λοξὸ βῆμα ἀκολουθοῦμενος ἀπὸ τὸ φῶς, καὶ ἀκούει τὸ Ἐσωτερικὸ Κόσμο).

Χορὸς (Ἐσωτερικός).
(Τὰ Πνεύματα)

Ἄς ἀνεβῆ ὁ ἕνμος μας ἠψηλά
Σιμὰ ἔστων Πλάστη, νὰ προσφέρῃ
Θυσία ἀνάμικτη, ἔστ' ὀφῶς πνευματικῆς
Τὴν Ἀπολύτρωση.

Ὁ Ποιητὴς
Ἐχαριστῶ, Θεέ.
Ὁ Ποιητὴς
Τὸ πῶς ἡ ἀλήθεια
Τῆς σήμερον δὲν ἔξερνε
Ψέμμα θειάται αὐτίο.

Ὁ Ποιητὴς
Ἐύχαριστῶ Θεέ μου αἰώνιο!
(Ὁ Ποιητὴς ἔστη μέση τῆς
σκηνῆς πρὸς τὸ βάθος ἀνυψώνεται ἔστων ἀθήρια μέσ'
ἔστ' ὀφῶς, λὲς κι' εἶναι αὐτὸς
ἡ ἀνάμικτη θυσία ποῦ γίνεται ἔστων Πλάστη).

(Οἱ τελευταῖαις φωναῖς τοῦ Χοροῦ ἀνακατείνονται ἔστων ἤχους τῆς Μουσικῆς, σὺν νὰ ἐξαπλώνονται πετώντας ἔστ' ὀφῶς).

ZΩΗ

Φθινόπωρο :

Τὰ δέντρα με μαραιμένα τὰ φύλλα τους, και ὁ κάμπος ὁ κίτρινασιμένος, και οἱ ντοματιές πέρα στὰ περιβόλια πεσμένες κάτω και σκεπασμένες με λάσπη ἀπ' αὐτὴ πούφερε τὸ ποτάμι, και οἱ σκυιές ἄγριες με κίπου-κίπου ἕνα κίτρινο φύλλο, και ἡ θάλασσα τὶς πὶο πολλὲς φορὲς θολή ἀπὸ τὰ νερά τῆς βροχῆς, και ὁ οὐρανὸς πάντοτε βαρὺς, και τὰ ἐξοχικὰ σπιτάκια ἀδειανὰ και λερωμένα, και τὸ μούγκρισμα τῶν βωδιῶν ποὺ ἀκούεται ἔτσι ἀόμακο στὶς ὥρες τοῦ δειλινοῦ, και τὰ χορῶνια γεμάτα στεγνὰ χόρτα, ὅλα αὐτὰ εἶναι γιὰ μένα μὴ ἡδονικὴ θλίψη ποὺ με κάνει νὰ ποῶ, χωρὶς νὰ ὑποφέρω.

Χειμῶνας :

Κρύος παγωμένος ὁ ἀέρας, τὸν νοιῶθω νὰ μπαίνει μέσα ἀπὸ τὶς χαραμίδες και νὰ μὴ παγώνει τὴ ψυχὴ. Μιὰ σκέψη ἀδιάκοπα ἀπὸ παιδάκι μικρὸ με τριγυρνᾷ σὰν, καθισμένη στὸ τζάκι, διαβάζω τὰ καλὰ περασμένα βιβλία: γιὰτὶ νὰ ὑπάρχουν φτωχοὶ, και γιὰτὶ νὰ βρισκονται τώρα παιδιὰ φτωσμένα και μητέρες ξυπόλυτες ἔξω στὸ δρόμο;

Άνοιξη :

Οἱ ἀόριστες μυρουδιές, ἡ πράσινη γῆ, ὁ οὐρανὸς ποὺ εἶναι πὶο γαλανὸς ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ, τὰ δέντρα με τὰ χιλιόχρωμα λουλουδία, τὸ παραλήρημα τῶν πουλιῶν γύρω ἀπὸ τὶς φωλιές τους, τὸ ἀνήσυχο σιγήρισμα τῶν ἀνθοπέτινων ψυχῶν, ὅλα αὐτὰ τὰ νοιῶθω βαθεῖα μέσα μου.

Τὰ δάκρυα χωρὶς νὰ τὸ ζητῶ κυλοῦν ἔπιτὸ τὰ μάτια μου και δὲν ἔχω καμμιὰ διάθεση γιὰ χαρὰ ἢ γιὰ διασκέδαση.

Καλοκαίρι :

Εἶναι ἡ μόνη ἐποχὴ ποὺ δὲ με συγκινεῖ. Βλέπω ὄλο τὸν κόσμο γελαστὸ και χαρούμενο και βρισκω τὸν ἑαυτὸ μου ἀδιάφορο στὴ χαρὰ του.

2

"Ἔτσι χωρὶς νὰ τὸ θέλω, χωρὶς νὰ τὸ ἐπιδιῶκω περὸν τῆ ζωῆ μου πὶο μακρὰ ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμο, και ἐντελῶς ξένη στὰ γεγονότα και στὴν κίνηση τῆς ζωῆς.

ARTEMIS ΦΑΛΑΤΤΕΣ

ἈΠΟΛΛΩΝΙΕΣ ΠΡΟΣΕΥΧΕΣ

ΣΤΗ ΣΑΞΑ Μ' ΑΓΑΠΗ

VIII

«Σηκῶθαι, βῆσον τὴν νύκτα ἔκθου τὴν καρδίαν σου ὡς ὄψωφ» ΕΠΕΓΜΙΑΣ (Θαῖνον κερ. γ' 19)

"Ὡ πῶς θρηγεῖ πικρόχολα μιὰ ἐστιάδι ἐμπρός μου Με στάγη στὰ μαλιά, Νιώθω τὸ κλάμα νᾶρχεται σὰν ἀπ' ἀγνώστου κόσμου Μιὰν ἄβυσσο βαθιά.

Κι' οἱ στεναγμοὶ τριγύρω τῆς μοῖρονται και θρηνοῦνε Με δάκρυα θολὰ Σὰ ραγιασιμένα σήμαντρα πῶταν βογγᾶν κυλοῦνε Οἱ θρηνοὶ τοὺς βραχνά.

IX

Spleen

«Κουρασμένος ἀπ' τὴ μέρα ἄρρωστος ἀπ' τὸ φῶς γρημασμένα βασιὰ στὸ δαίλι και στὸς ἴκους» ΝΙΤΣΕ (τὸ τραγῶδι τῆς Μελαγγήσιας).

Κοράκια ἀπόψε φέρουνε τὴν πλῆξη στὴν καρδιά μου Και κρῶζουνε φριχτά, Σαῖματα πλένε οἱ μαρσμοὶ καθῶς στὰ σωθικά μου Ἀπλῶνονται βαριά.

Και με σπασμένα τὰ φτερά 'ς τὸ πνεύμα μου πλανιέται Στὰ ρέτια τὰ πνιχτά Ποὺ μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα τῆς ἡ Ἀνία χασμουριέται Κι' ἀγομαχάει πικρά.

ΑΛΕΚΟΣ ΔΡΑΚΟΣ

Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΤΕΧΝΗ ΣΤΗΝ ΕΠΤΑΝΗΣΟΝ

ΑΙ ΠΑΛΙΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Εἰς προηγούμενον μέρος ἔγραφα περὶ τοῦ γενικοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς τέχνης ἐν Ζακύνθῳ, και τῶν ποικίλων εἰδῶν ταύτης ὅσα ἀπαντῶσιν ἐν τῇ νήσῳ τοῦ Φωκικοῦ, και τοῦ Σολωμοῦ. Ἐνθυμῶμεθα ἄρα οἱ ἀναγνώσαντες, ὅτι ἐνταῦθα ἀπαντῶσι καὶ εὐλογησιὰ ἤθη και τορνευτικῆ, και ἀρτυρολογικῆ θωμασία, και τοιοχογραφία παλαιά, και φορητὰ εἰκόνες καλὰ, και ζωγράφοι πολλοί.

Καὶ τὴν μὲν εὐλογησιάν και ἀρτυρολογικὴν θὰ διαπραγματευθῶ ἄλλοτε. Τὴν δὲ τοιοχογραφικὴν δημοσιεύω ἔκτεως ἐν τῇ «Καινῇ Διδαχῇ» περιλήψην τῆς ἑποικῆς ἔθωκα ἐν προηγούμενῳ τῆς «Ἐλληγκτικῆς Ἐπιθεωρήσεως» τεύχεσι. Ἦδη ἐν συνεχεῖ δημοσιεύω τινὰ περὶ περιφθήμεναι εἰκόνων παλαιῶν, ἐν Ζακύνθῳ, αἱ ὅποια ἀπέδθησαν λαοφιλεῖς και ιστορικαί.

Ἐν πολλαῖς ἐκκλησιαῖς τῆς Ζακύνθου συναντᾷ τις παλαιστάτας εἰκόνας, πρὸ παντός τῆς Θεοτόκου, αἱ ὅποια φέρουσι διάφορα τιμητικὰ ἐπιθέματα λατρευτικῶν σχεδῶν και τιμωτικῶν ὑπερβαλλόντων. Αἱ πλείστα αὐτῶν φέρουσι ἀρτυράς ἐπιπέδους και διὰ τοῦτο καθίστανται δυσκόλοιστον τὰ διακρίνει τις τοὺς χαρακτῆρας τῆς τέχνης και νὰ προσδιορίσῃ τὸν πιθανὸν χρόνον τῆς δημοσιότητος αὐτῶν. Οἱ δημοσιεῖς ἄλλοτε τὸ θῆλωσι περὶ αὐτῶν και αἱ λαϊκὰ διηγήσει κατ' οὐδὲν διαφωτίζουσι τὴν τύχην αὐτῶν ἀλλὰ μᾶλλον δὴ τὸν ὑπερβολῶν δυσχεραίνουσι τὴν διακρίθειαν τῆς ἱστορίας των. Ἐν τούτοις ὁμοῦ μεταξὺ τοῦ πλήθους τῶν τιμῶν εἰκόνων αὐτῶν αἱ ὅποια ἀναιτηρητικῶς εἶναι σεβάσιμοι διὰ τὴν ἡλικίαν εἶναι δυνατόν νὰ διακριθῶσιν εὐαρίθμητοί τινες, αἵτινες και ἱστορίαν μαρτυρημένην ἔχουσι, και ὄντως εἶναι ἄξιαι μεγάλης τιμῆς. Ἐξ αὐτῶν αἱ πλείστερον ὀνομασταί, εἶνε τέσσαρες ἢ πάντες ἀναγκασμένοι αἱ πλείονες εἰς τὴν Θεοτόκον. Ἐν τοῖς κατωτέρω θέλω διὰ βραχυτάτων διαπραγματευθῆ περὶ τούτων χάριν τῶν ἐκτός τῆς Ζακύνθου, διότι ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ γινώσκονται ἡ ἱστορία αὐτῶν ἀρκούντως. Καὶ ἐξ ἄλλου ἐκτός τινος ἀρχαίου βιβλίου τυπωθέντος ἐν Βενετίῳ τῷ 1761 και πραγματευομένου περὶ τῶν περιφθιμωτέρων εἰκόνων τῆς Θεοτόκου — και τοῦτο εἶναι δείγμα τῆς καλαιότητος τῶν εἰκόνων — και ὁ Π. Χιῶνης, και ὁ Δε-Βιάζης, και ὁ Α. Ζώης, και ἡμεῖς ἐκτός τῆς Ζακύνθου, ἱκανὰ ἔγραψαμεν περὶ τῶν εἰκόνων αὐτῶν. Αἱ δὲ

καθ' ἕναστον ἔτος γινόμενα λιτανεῖαι και αἱ δημοσίαι πανηγύρεις παρέχουσι εὐκαιρίαν γιὰ ἀναγνωθῆναι αἱ ἱστορίαι, και μεταβιβῆσθαι ἀπὸ τῶν παλαιότερων εἰς τοὺς νεωτέρους.

Τῶν εἰκόνων αὐτῶν τρεῖς μὲν εὗρισκονται ἐν τῇ πόλει τῆς Ζακύνθου, μιὰ ἐν τῇ ὑπερθεῖν κατὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ φρουρίου προκειμένη τῆς Πογγήλου, και δύο ἕτεροι ἐν ταῖς μοναῖς τοῦ Σκοποῦ, και τῆς Ἀναχωρητικῆς, κατὰ τὰ ἄκρα τῆς νήσου.

Ἀπασα δ' αἱ εἰκόνας αὗται συνεδέθησαν πρὸς τὴν ἱστορίαν και τὴν ἀνοικθόμενον τῶν ναῶν και τῶν μονῶν, διότι ἐξ αἰτίας τούτων ἀνηγήθησαν οἱ ἐν οἷς κατεστήσαντο και, ἢ αἱ ἀνωτέρω μοναί.

Καὶ πρώτην πασῶν ἀναγέρομεν τὴν ἐν τῇ πόλει Ἐπισκοπιανὴν ἢ Πισκοπιανὴν κατὰ τὴν δημόθην ἔκφρασιν. Αὕτη εὑρηται νῦν ἐν ναφ — σχήματος Βασιλικῆς μονοκλίτου — κατὰ τὸ ἀνατολικὸν τῆς πόλεως ἄκρον, παρὰ τὸν ποταμὸν, κτισθεῖσα τῷ 1683 χάριν αὐτῆς τῆς Ἰβας εἰκόνας. Ἡ Ἐπισκοπιανὴ κομισθεῖσα ἐκ Κρήτης μετὰ τὴν ἄλιωσιν ὑπὸ τοῦ Κρητῶς Μενεγῆ ἢ και ἄλλου Μεγελῆ Μοσχοπούλου μετ' ἄλλων κειμηλίων κατεβῆν ἐν ὄργῃ ἐν τῇ Ναφ τῶν ἄλιων τεσσαράκοντα εἰς τοὺς κήπους, και βραδυθῶν κτιθέντος τοῦ ναοῦ κατεβῆν ἐν αὐτῷ σεωμένη καλῶς ἄχρι τοῦ νῦν. Τὴν ἱστορικὴν τῆς εἰκόνας και τοῦ ναοῦ ἀναγνώσκουσι τις ἐν τινι ἔγγράφῳ μετακρυσθῆναι ἐκ τοῦ ἱταλικοῦ, και ἐν τῷ ὅμοιῳ οἱ φρονεῖζοντες διὰ τὴν ἀνοικθόμενον ἐπίτροποι, κλπ., ἔπιστοροῦσι πρὸς τὸν προβλεπτήν τῆς ἱστορίας αὐτῆς. Τοῦ ἔγγράφου αὐτοῦ, τὸ ὅποιον δημοσιεύω: και ὁ Κρητικῆς μεταφέρουσαν τμήμα ὅδε:

- «Ἐκκλησιάρχους και ἐξοχότατος προβλεπτά. Μεταξὺ τῶν ὑποτιμωτέρων λαοφίλων τῆς ἀτυχοῦς Κρήτης, τῶν μετενεχθέντων ἐνεκθῶς μετὰ τὴν παρόλεθρον ἔλιωσιν αὐτῆς, συγκαταριθμῆται και ἡ θαυμαστόδουτος εἰκὼν τῆς ὑπερβουλομένης παρθένου Μαρίας ὀνομαζομένη Ἐπισκοπιανὴ ἦτις ἐν μεγάλῳ λοκρεταί τινι ναφ τῆς Βασιλικῆς, ἐκείνης τῆς πόλεως ὑπερεβέθε και μεγάλως ὑψηρατερο ὑπὸ πολλῶν συναδέλφων, ὁσῖνες παρακλιθῶσάντα τὸ ἐνδύθον λάβαρον τῆς γαληνοτάτης δημοκρατίας καιτοῦ καταλείψαντες τὴν περὶθεῖσα οὕτως ἱσχυρὰν ἐγκρατεῖαν και τὴν ὑπεραριστοκρατικὴν τὴν Παρθένου Μαρίας ἀλλὰ μετήγαγον τὴν εἰκόνα αὐτῆς, και ὅσα ἐπὶ αὐτῆς και ἐπιπλα, τὸ βεβασιμένον τοῦ χρόνου, και τὴν ἐπιπέδωσιν αὐτῆς ἐπέστρεψεν. Μὴ ἔχοντες δὲ τόπον ἀπέδθησαν αὐτὰ προσαίρων ἐν τῇ ναφ τῶν ἄλιων Τεσσαράκοντα εἰς τοὺς κήπους τῷ ὀνομαζομένῳ τοῦ Κολέκκα, ἄχρι οὗ ἡ Πάναγνος Θεομητορ ἔμπνευθη Χριστικῶν τινι και ὄσση γήπεδον διὰ ναῶν, πρὸς ἀναμῶσιν τῆς Ἰβας λατρείας ἐν τόπῳ καθεστημένῳ εἰς τὴν Θεομήτορ Παρθένου, και πρὸς ἀνοικθόμενον τοσοῦτων δυστυχῶν Κρητῶν ἐμπροσθέντων εἰς τηλικαύτας ταλαιπωρίας.

Ἡ Ἔπειτα εὐθὺς ἀπαγγεῖλαι ἐπεκτείναντα τὰ εὐεργετήματα τῆς προτέρου τῶν κήρων Μιχαὴλ Ρουσσάνων νὰ δωρηθῇ τῇ ἀδελφότητι ταύτῃ κειμένην οὐκίαν ἀγιογεμένην ὑπ' αὐτοῦ παρὰ τὴν νῆαν γέφυραν ἔξω τῆς πόλεως ταύτης, ὅπως καθεστηθῆ εἰς Ναφ τῆς ἐνδύθου Παρθένου. . . .

Τῷ 7 Δεκεμβρίου 1683. (Κάτωθι ἔπεται πλήθος ὑπογραφῶν μεταξὺ τῶν ὁποίων και ὁ Μοσχόπουλος).

Ἐκτός αὐτοῦ ὁσῖτες ἐν Ζακύνθῳ και ἕτερον ἔγγραφον μαρτυροῦν περὶ τῆς εἰκόνας και περιέχον τὰ ἑξῆς: «Κυρία Θεοτόκος ἡ Ἐλευθεῖα ἢ Ἐπισκοπιανὴ φερμένη ἀπὸ τὴν Κρήτη ἀπὸ τῶν ἀφῆντι Μιχαὴλ Μοσχόπουλου».

Ὅτι, ἐν ἄρρωθῃ εἰς τὴν τέχνην τῆς εἰκόνας αὐτῆς, ὄντως εἶνε ἔξιον προσοχῆς. Φαίνεται πρῶταται ἡ εἰκὼν αὕτη παλαιστάτη μαρτυροῦσα περὶ τέχνης ὀφθαλμοῦ και ἀπλής, συμπυκθῶς και ἐπιπέδως, δημοσιογραφίας ἐν Κρήτῃ λίαν πρωίμως. Ἐν τῇ εἰκόνι ταύτῃ μεγέθους φυσικοῦ 65 X 200 ὡς περίπου καθίσταται ἡ Θεοτόκος καθ' ἡμιπλάτων — 3/4 — κρατούσας τὸν ἱερὸν τῆς δεξιῆς και ναύουα πρὸς αὐτόν. Οὗτος κρατούμενος ἀπὸ τῆς χειρὸς βλάπει πρὸς τὴν Θεοτόκον. Τὸ σῶλον τῆς εἰκόνας εἶναι σμῆρον και ἐπιπέδωσιν. Ἡ δὲ στάσις φυσικὴ και χαρακτηριστικὴ ἀνὰ προσωπότητι τῶν εἰκόνων αὐτῶν, ἀλλὰ τὸ ἐμφυγεμένον και τὸ εὐαυθέρην. Ὅλοκληρὸν τὴν μορφήν σιμᾷται μελάνιν τι και σκιδῶς ἐκ τοῦ χρόνου. Ἡ ὄλη δὲ εἰκὼν ἔκτε τοῦ ἔγγυς και τοῦ μακρόθεν ἐπιβάλλει τὸν σεβασμὸν και εὐλάβειαν. Εἰς αὐτὴν δὲ κατὰ τὴν γωμῆν ἡμῶν

ἀνευρίσκαι πλείστορον ἢ ἐν ἄλλοις τὰ δείγματα τῆς τέχνης ἐκείνης, ἣν ὄντως και ὁ ποιητὴς τοῦ Κρητικοῦ πολέμου Μαρτῖνος Τζάνας ἀποκαλῶν αὐτὰς εὐμέρους: «Τῆς ὀμορφῆς εἰκόνας ἔστακῆσαν». — Τοιαῦτα ἐν βραχεῖ περὶ τῆς εἰκόνας ταύτης.

N. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑ ΨΕΥΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ RODIN

I

"Ἄν ὁ παλῆς μου φίλος Αὐγουστος Rodin ζούσεν ἀκόμα, δὲν ξέρω πῶς θὰ σταματοῦσε τὴ συζήτηση ποὺ δημοσιεύθηκε ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐπιμεταλλεύσεως τῶν ἔργων του.

Ἐξω ἐπὶ Rodin στὴ νύμφη μου ὁ πρώτος ὁ Rodin ποὺ πάλευε ἄπαντα και ἐρεθίζοντα γιὰ τὴν ἀδικία τῶν δυσφημιστῶν του, και ὁ ἄλλος ὁ πάντοτε κατὰ τῆς Ἀκαδημίας ποὺ δὲν τοῦ ἀνεγνώριζε τὴ θαυμαστὴ ἐπιστήμη τῆς ἐκτελέσεως και τὸν κατηγοροῦσε γιὰτὶ δούλευε πολὺ τὰ ἔργα του.

Ἐπρεπε νὰ τὸν ἀκούη κανεὶς νὰ προκαλεῖ ὁ συναγωνισμὸ τὸν Fagouère, μεγάλο κι' αὐτὸν καλλιτέχνη, ποὺ δὲν ἀναγνώριζε τὴν ἰδιοψία τῆς Μιχαηλαγγελικῆ τοῦ δημιουργοῦ τοῦ Ἀη Γιάννη στὴν ἔρημο.

Αὐτὲς ἡ διχόνοιες τῶν ἐργαστηρίων, ποὺ γινόντουσαν κάθε φορὰ ὅπως στὸν XV αἰῶνα, στὴ Ρώμη, στὴ Φλωρεντία, ἂν δὲν εἶχαν τὴ θέση τους στοὺς χρόνους τῶν Μεδίκων, ὅμως ἐξαγινώτουσαν γύρω στὴν πηγὴ τους, στὴ συνοικία τοῦ Λουξεμβούργου, ποὺ ἦταν τὸ καταρτίο τῶν ζωγράφων και τῶν γλυπτῶν. Ἡ δόξα κάποτε τοὺς γώρισε, και τότε ἀνταλλάξαν τὶς προτομές τους ἀπ' ὅ ἔσφιζαν ἀδελφικὰ τὰ χέρια.

Λοιπὸν στὰ 1878, τὴν ἐποχὴ ποὺ γνώρισα τὸν Rodin, ἡ πάλῃ μεταξὺ τῶν δύο γλυπτῶν ἦταν στὸ κατακόρυφο, κι' ἂν δὲ γελιέμαι, ἦμιονε τότε ὁ μόνος ποὺ μπόρεσα νὰ τὸν βοηθῶω γιὰ νὰ μὴν τὸν ἐκμηδενίσῃ ὁ ἀντιπαλὸς του. Ἀποσιώθηκα ὅσο μὴ ἦταν δυνατό κι' ἔγραφα κι' ἐμιλοῦσα γι' αὐτόν. Ἀπὸ δῶ γεννήθηκα μιὰ στενὴ φιλία ποὺ μερικὲς ἐπισκέψεις ἀμοιβαῖες τῆς ἔκαναν τὸν ἐχθρόαδι.

Ὁ τεχνίτης, ἂν και σχηματίσθηκε γύρω του ἕνας μικρὸς κύκλος ἀπὸ ἀσημαντοὺς συγγραφεῖς, περνοῦσε μιὰ ζωὴ μοναχικῆ ἀσκητῆ και τὸ ρολογι τῶν ἡμερῶν εἰκόνας δὲν χτύπαε παρὰ μονάχα ὄρες μόχθου, ποὺ ὁ Βιργίλιος τῆς χαρακτηρίζει ὡς βαρεῖες, δύσκολες, κακὲς ποὺ στὰ κόμματά μας, ὅπως κι' ἂν εἶναι φτιαγμένα καλὰ ἢ κακὰ, δὲν ἀναγνωρίζουσε οὔτε Κυριακὴ οὔτε γιορτὲς και λιγώτερον ἀκόμη Ἀγγλικὴ ἐβδόμιαδα.

Γιὰ τοῦτο ἦταν ἀναγκασμένος, ὅταν ὁ παράλογος νόμος τῆς συντηρήσεως τὸν στενοχωροῦσε πολὺ, νὰ καταφεύγῃ στὰ χέρια του και νὰ πολεμᾷ. Χωρὶς αὐτὰ δὲ κατανοῦσεν στὸ σημεῖο νὰ λησμονῆσῃ τὴν γεύση τοῦ ψαμιου, πολὺ πρὶν ἀπ' τὴν ἡμέρα τῆς ὀρσιμένη ἀπὸ τὴν θεῖα πρόνοια. Τότε φοροῦσε τὴ δημοκρατικὴ μπλουζα τοῦ χριστι, τὴν ἐξευγενισμένη

τώρα από τὸν Sedaine, καὶ μοροῦσε νὰ τὸν ἐβλεπε κανεὶς πάνω στὶς σκαλωσιὲς νὰ γλύψῃ τοὺς γείσους ἢ τὰ ἀετώματα σύμφωνα μὲ τὴ δικτὴ του φαντασία.

Καμμιά φορὰ, στὸ διάστημα τῶν περιπτῶτων μας, μοῦ ἔδειχνε μερικὰ δείγματα ἀπὸ αὐτὰ. Ἀλλὰ ποτέ μου δὲν θὰ τὰ δεῖξω στοὺς ἰδιοκτῆτες τῶν ἀκινήτων, ποὺ θὰ τριπλασίαζαν τὴν τιμὴ τῶ ἐνοικίου τους. Ἀκόμα ἐργάζονταν καὶ σὲ γλύπτες περιζήτητους, ποὺ βρισκόντουσαν σὲ δίσταση μὲ τὸ σχῆμα ἢ σὲ ἀδυναμία μὲ τὸ σκάλιμα του μάρμαρου καὶ τοὺς βοηθοὺς σὺν καλῶς Κυρηναίος νὰ περάσουν τὸ μαρτύριό τῆς τέχνης.

Στὸ προάστειο τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου εἶχε ἓνα ἐργαστήριό του ὅλα τὰ πράγματα ἦσαν ριγμένα ἄνω κάτω. Ἐκεῖ ἔρριχνε ὅλα τὰ κομάτια τῆς τέχνης του φρίδην μίγδην, καὶ τὰ πρότυπα ἀπὸ ἀργίλλο ἢ ἀπὸ γύψο ποὺ ἐφτιαχνε μὲ τὰ ἴδια του τὰ δάχτυλα. Γιὰ δούσους τὸν ἐπισκεπτόντουσαν δὲν ἦταν τίποτα πλὴν παραθεῖν ἀπὸ τοῦ ν' ἀκούειν νὰ λέγει, ὅτι ὁ Rodin δὲν ἐφτιανε τὰ ἔργα του αὐτὸς ὁ ἴδιος, καὶ οὐτὸν τὸν ὠφελεῖ σεοὺς μαθητῆς του.

Ἐκείνο ποὺ σιδήθη κύρια ἀφορμὴ γιὰ νὰ δώσῃ τροφὴ καὶ λαβὴ σ' αὐτὸν τὸ θυρῶλο τὸν ἐξωφρενικὸ ἦταν ἡ λήγῃ ἐξήμιση ποὺ ἔδινε σ' αὐτὰ τὰ λημονημένα προλάματα καὶ ἢ ἀρθραστὴ γενναιοδορίας του, μὲ τὴν ὁποία διεσπάθισε αὐτὰ γιὰ ὅλα τοὺς φίλους, συναδέλφους, ποὺ τοῦ ἀπέτειναν τὸ παραμικρότερο φιλοφρόνημα.

Θυμάμαι διὰ κάποιος ποὺ παραξενεύτηκα πολὺ ἀπὸ τὴ συγκινητικὴ σύνθεσις ἐνὸς πεθαμένου ποιητῆ, ποὺ τοῦ εἶχε ἐμπνεύσει ἕνα ἔλγιο τοῦ Hege-sippe Moreau, καὶ γιὰ τὴν ὁποία εἰδείξαι σ' αὐτὸν ἓνα θαυμασμὸ ἀσύνετο, ἀπαίτησε νὰ τὸ πάρω ἀμέσως· κάτω ἀπ' τὴ μασχάλη μου καὶ νὰ φύγω, καὶ δὲν κατόρθωσα νὰ ὑπερασπιστώ παρὰ μόνον ἀπὸ τὸ ὑποσχέθηκα ὅτι θὰ ἔστειλα νὰ τὸ πάρω μὲ τὴν πρώτη εὐκαιρία.

Τὴν ἄλλη μέρα δὲν τὸ σκεπτόταν καθόλου, ἐν ᾧ ἐγὼ δὲν μπόρεσα νὰ τὸ ξεχάσω ποτέ.

Ἀλλὰ καθὼς φαίνεται ἡ ἀφορμὴ αὐτοῦ τοῦ θυροῦδου, εἶναι αὐτὴ ἡ ἄδιαφορία τῶν ἀληθινῶν διδασκάλων γιὰ τὰ ἔργα τὰ ἐκτελεσμένα δηλαδὴ ἐκείνα τὰ μορφοποιημένα ποὺ βγήκαν ἀπὸ τὴν ἰδιοφυΐα τους, καθὼς ἀπ' τὴ μιλία πέρνουν οἱ ὄρωμο καρποί.

Τίποτα δὲν στενοχωροῦσε περισσότερο τὸ μαρνακὸ παραγωγὸ, καθὼς ὁ Rodin, παρὰ νὰ τὸν ἐβαλες ἐμπρός σ' ἓνα ἀπὸ τὰ ἀλλοτνια ἔργα του, ποὺ τῆς ἐμπροσθέστερος φρενὲς βαρεῖται νὰ τὰ ὑπογράψῃ.

(Μετάφρ. Γ. Κυρ.) EMILE BERGERAT

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Ἀνημοσιόφρον εἰς ἄλλην οὐλίαν τὴν ἀγγελλὰν τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Γεωργίας. Ἔργον ἀναφερόμενον εἰς ἓνα τῶν Κοινωνικῶν κλάδων τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς, πρῶτην φρενὰν θὰ ἴδῃ τὸ φῶς εἰς τὴν πατρίδα μας καὶ ἢ Ἑλληνικὴ Ἐπιθεώρησις· ἐκδόσεως συνοστῆ τὴν ἀπόκτησιν αὐτοῦ εἰς τοὺς συνδρομητὰς τῆς καὶ ἀνεχόμενος τῆς.

Εἰς τὰ γραφετὰ μας δεξιόθεν ἐγγραφεὶς ὑπὲρ τοῦ ἔργου.

Η ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ.

Μία σεμνὴ ἀλλὰ γεμάτη ἀπὸ δύναμη καὶ θάρρος ἐπανάστασις, γίνεται τῆς ἡμέρας αὐτῆς. Ἄνθρωποι νέοι καὶ ἀγνοὶ στὴ σκέψῃ τους καὶ στὸ αἶσθημα, δίνουν τὸ χερί σὲ ἔνωσις, ἀνοίγουν τὰ μάτια σ' ἀνοικτότερος ὁρίζοντες, τινάζουν τὰ κορμιά των ἀντρίκια καὶ ὑπερήφανα, καὶ ὀλισμένοι μὲ τὴν πεποιθήση στὸ δίκαιο τοῦ ἀγῶνα τους, ὁρίζονται ὅτι θὰ τραβήξουν στὰ ἐμπρός.

Χωρὶς φροντιστήρια μακροεῖστα, χωρὶς κοῦφιο ρητορισμὸν, χωρὶς τυμπανοκρουσία ἀκόμα καὶ μάταια σαλπίσματα, μαζεύτηκαν γύρω σὲ μιὰν ἰδέα, καμμιά ἑκατοστὴ γιὰ τὴν ὥρα, νέοι, καὶ κήρυξαν τὸν πόλεμο γιὰ τὸ ζήτημα καὶ τὸ λευτέρωμα τῆς ἑλλην. τέχνης.

Ἠραία ἢ πνοὴ τῆς λευτερίας γέμισεν ἀπὸ ἐνθουσιασμὸν τοὺς νέους αὐτοὺς, τοὺς ὁργάνωσε σὲ μιὰν ἔνωσις μὲ τὸ ὄνομα «Καλλιτεχνικὴ Σύντροφία», καὶ προφητικὴ σὰ νέα θρησκεία ποὺ εἶναι, διαρκῶς καὶ μαζεύει νέους προσήλυτους καὶ νέους πιστοὺς.

Τὶ ζητᾷ πραγματικὰ ἡ ὀργάνωσις αὐτῆ; Συναδέλφωμα ὄλων τῶν τιμιῶν καὶ ἀληθινῶν ἐργατῶν τῆς τέχνης, εἴτε λόγιοι εἶναι αὐτοὶ, εἴτε ζωγράφοι, εἴτε μουσικοὶ, εἴτε ἡθοιοποί, δημιουργία μιᾶς ἑλληνικῆς τέχνης ποὺ νὰ ἐπιβληθῇ καὶ στὴν Κοινωνία μας καὶ νὰ ἀναγνωρισθῇ γιὰ ἀπαρτίστη τοῦ στοιχείου τῆς ζωῆς τῆς, γνῶσιμα τῆς ἑλληνικῆς δημιουργίας καὶ τῶν ἑλλήνων δημιουργῶν καὶ ἔξω ἀπὸ τὰ σύνορα τῆς χώρας, γορέσιμα τῶν κακῶν καὶ ἀναξίων ἐπιρροῶν ποὺ πνίγουν τὴν τίμια τέχνη μὲς ἔστη ῥουτίνα, καὶ ἡθικὴ ὑποστήριξις καθὲ νέου ἀληθινοῦ τεχνίτη.

Αὐτοὶ εἶναι οἱ βασικοὶ σκοποὶ τῆς «Καλλιτεχνικῆς Σύντροφίας», σκοποὶ ποὺ δὲν ἐξαγγέλλθηκαν μὲ φαναρισμούς, ἀλλὰ μὲ ἐπίγνωση, μὲ σεμνότητα, μὲ μετρούμενο λογισμὸν.

Ὁ ἐνθουσιασμὸς καὶ ἡ εὐκαιρία τῶν μελῶν τῆς Σύντροφίας, ποὺ ἑκατὸ σήμερα, θὰ γίνουν αὐτοῖο διακόσιοι, μεταῦθρο πεντακόσιοι, γιὰ νὰ ἀπλωθῶν σὲ λίγο καὶ νὰ πιάσουν ὄλους τοὺς νέους ἀντιπροσώπους καθὲ καλλιτεχνικῆς τάσεως καὶ καθὲ καλλιτεχνικῆς δημιουργίας, ἔχει σηκωθῇ σὺν ἀκλόνητῃ πίστει καὶ θρησκεία.

Τὸ δίκιο τοῦ ἀγῶνα εἶναι μὲ τὸ μέρος τους, τὰ ὅπλα εἶναι δικά τους, οἱ θησαυροὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς Τέχνης ἀνοίγονται ἐτοιμοὶ νὰ παραδοθῶν σ' αὐτοὺς ποὺ εἶναι πρόθυμοι νὰ ἐργασθῶν καὶ νὰ πολεμήσων γιὰ νὰ τοὺς κατακτήσων.

Καὶ ἡ πρῶταις ἐργασίας τῆς ἐνώσεως αὐτῆς ἀρχισαν νὰ ὁδογραφοῦν σταθερὰ. Οἱ ἰδρυτῆς τῆς (Τὲλ. Ἄγρας, Ἄγγ. Δόξας, Γ. Κυριακίδης, Ἀ. Παπαδημίας, Κ. Παπαδημίας, Κ. Φαλταίτης καὶ Κ. Φωτιάκης) ποὺ ἔφριξαν τὸν σπῆρο τοῦ πρῶτου ζετινάμου τῆς νάγκης, δυναμωμένοι μὲ καινοῖργια στοιχεῖα, συσσωματωμένοι μὲ δεκάδες ὀλάκερες ἀπὸ τοὺς καλλιτέρες νέους λογοτέχνης καὶ καλλιτέχνης, ἐτοιμάζον γιὰ τὸ Γενάρη ἓνα πρῶτης τάξεως φιλολογικὸ μνημοσύνο ἔστων Παπαδιαμάντη, γιὰ τὴ συμπλήρωσις τοῦ δεκάχρονου τοῦ θανάτου του.

Πρέπει νὰ ἔχωμε πεποιθήση καὶ νὰ ξερούμε τὸν ἑαυτὸ μας πρῶτα-πρῶτα.

Αὐτὰ τὰ στοιχεῖα τὰ ἔχουν ὄλοι αὐτοὶ ποὺ σήμερα ἀπαρτίζουν τὴν «Καλλιτεχνικὴ Σύντροφία» καὶ γρήγορα θὰ μποροῦσαν νὰ ἐπιβάλλουν ὡς ἀνάγκη, ὡς ἐπάγγελμα.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

— ΡΩΜΟΓ ΦΙΑΓΡΑ: «Ἡ Ἐρχόμενος» σελ. 8 ὄρ. 2.

Ἦ ἓνα κομψὸ τεῦχος ἐκκοσμητικῶς τῶρα τελευταία ὁ κ. Φιλῶρας ἓνα καινούριου του τραγοῦδι, τῆς «Ἐρχόμενος». Τὸ ποίημα αὐτὸ ποὺ καθερθεῖται καλὰ τὴν τελευταία ψυχικὴ διάθεσι τοῦ δημιουργοῦ του, μὰς προσφέρει μῆσα ἢ τὴν ὑποβλητικότητά του, ἢ τὸν γυναικεῖο πανθισμό του, ἢ τὴν μηχανικὴ τῆς κινήσεώς του, καὶ τὸν ἴδιο τὸν ποιητῆ. Βλέπει κανεὶς μῆσα ἢ αὐτὸ τὸ τραγοῦδι, τὸν ῥόητα· τὸν ἐμφωχτῆ τῆς Ἀττικῆς φθορίας, τὸν Φιλῶρα, τὸν ἀθάνατο φίλο μας.

— ΤΙΜΦΡΗΣΤΟΥ: «Ἡ Ὁραία τοῦ Πέραν» Σελ. 198 ὄρ. 5.

Αὐτὸς εἶναι ὁ τίτλος τοῦ καινούριου ρομάντζου τοῦ κ. Τιμφρηστοῦ ὁ κ. Τ., ὅπως λέει καὶ ἢ τὸν πρόλογο τοῦ βιβλίου του, μὰς ἐγκαταρτίζει πολλὰ χρόνια πίσω, ἢ τὴν ἐποχὴ τοῦ ρομαντισμοῦ καὶ τῶν ρομαντικῶν ἐρώτων. Αὐτὸ γιὰ ἓνα συγγραφεὶ εἶναι ἀπαράλογο τέλημα γιὰτὶ βγαίνει ἀπὸ τὰ γούστα καὶ τὴν σύγχρονὴ αἰσθητικὴ ζωὴ τῆς κοινωνίας. Ὁ κ. Τ. ὅμως τὰ περιφρονεῖ αὐτὰ μὲ τόλμη καὶ ζωγραφίζει τοὺς ρομαντικῶς ἠρώτες του. Ἦσαι γιὰτὶ θέλει νὰ σώσῃ μιὰ ἐποχὴ ἴσως γιὰτὶ θέλει νὰ προπαγαγῶν τὴν ρεαλιστικὴν κοινωνία. Πουὸς ἔβρει. Ἔτσι μὲν θῆναι δὲς ἠρώτες ρομαντικούς μ' ὄλα τὰ ἐπιβάλλομενα κοινωνικὰ ψυχολογικὰ ἢ ἠθικοποικίας τῶν οἰκονομειῶν, κ' ἔταν τύπο, ποὺ εἶναι καὶ σύγχρονος, τὴν Ἐλλῆν, ποὺ θέλγει μῆσα ποὺ μπορεῖ νὰ φτάσῃ ἢ δύναμη τῆς γυναικείας κενίας. Στὴν τεχνικότητά του ὅμως, ὕστερος. Τοῦ λέπει ἢ ἀρχιτεκτονικὴ τῆς πλοκῆς· τοῦ λέπει ἢ Stimmung ἐκείνη ποὺ ἐξομρτίζει τὴ δημιουργικότητα ἀπὸ τὴ θεματογραφία.

Ἐχει πολλὰς ψυχολογικὰς παρατηρήσεις μὲ πετρα καὶ φιλοσοφία γραμμένες, ἔχει ὅμως καὶ ἀναληθοφάνειες ἢ τοὺς διαλόγους, ρητορικά, ταυτολογία, ὅπως ἢ τὸ ὄμορφ τὸ κάλλη· ἐνφ φυσικὰ τὰ κάλλη δὲν εἶναι ποτὶ ἀσκημα. Ἡ γλώσσα ὁμοῦ ὁ κ. Τιμφρηστοῦ ἢ τὸν Ἐπιλόγ τὸν γραφεὶ ἓνα ὄρωλον ἀπόλογο τῆς γλωσσικῆς του ἰδεολογίας· διστυχῶς ὅμως δὲν τὸν τρεπᾷ ἢ τὸ ἔργο του. Λέει π. χ. ἢ τῆ σελ. 11 «... Νουμφενθεῖς δὲ γυναίκα ποὺ ἐξέτιμωσεν καὶ ἀγάπησεν, καὶ ἀποθέσας τὰ τέσσαρα αὐτὰ παιδιὰ...» ἢ τῆ σελ. 47 «... Ὁ Ἀχιλλεὺς καταβαρύνει τὴν πρῶτα ἢ τὸν Ἐλλῆνα γράφετο τοῦ ἦταν μὲν γεμάτος χιρὰ...» ἢ τῆ σελ. 57 «... Ὁ βαρκάρης, ἐπειτα ἀπὸ λίγο, ἀνοίξῃ τὸ πᾶν τῆς βάρκας, σήμερον μὲ τὴν ἐπισημική τῆς Ἐρμιόνης, φουῶντος ὀδίου ἀνέμου, καὶ πετόντας αὐτὴ ἐπάνω ἢ τὰ κίβητα ταχεῖα, σὲ λευκὸ περιστέρι, δευθύνεται πρὸς τὸν Ἐθνενο...» Σελ. 107 «... Ἡδίστος πρὸς τὴ μουσική, μουσημιώτερος γενόμενος...» καὶ ἄλλα. Ἐχει ἀκόμα καὶ μερικὰς ἀπροσέξεις ἢ τὴν τοποθέτησι τῶν σημείων τῆς στίξεως καὶ ἢ τῆν ἐξέλιξή τῆς ὑποθέσεως· π. χ. ἢ τῆ σελ. 45 ἢ Ἐρμιόνη λέγει ἐπιπλεμα τόσα, καὶ ὅμως δὲν ποὺ εἶπες τ' ὄνομα σου», ἐνφ ἢ ἴδια, ἢ τῆν προηγούμενη σελίδα τοῦ μιλεῖ μὲ τὸνομά του.

Ἄπ' αὐτὰ ὅλα φαίνεται ὅτι τὸ ρομάντζο αὐτὸ ἀνήκει ἢ τῆν πλῆλῃ δημιουργικὴ ἔργασια τοῦ κ. Τιμφρηστοῦ, ὁ ὅποτος τὸ ἔργο του αὐτὸ ἢ ἀρῆσις ἢ τὸν πολὺ κόμο, καὶ δὲν θὰ χάσῃ ἀπὸ τὴν ἐκτίμησι τῶν τεχνικῶν ποὺ ἔβρουν τὴν νεώτερη ἔργασι του.

— Γ. Σ. ΔΟΥΡΑ: «Πιστὰ — Ὁ Κύριος Ἐρχεται» σελ. 30.

Τὰ νέα αὐτὰ τραγοῦδια τοῦ κ. Γ. Δούρα ἐπιχρῶν τὴν ὀριστικὴ καθέστησι τοῦ ποιητοῦ ἢ τῆς Νεοχριστιανικῆς πῶησι, θυμίζοντάς μας τοὺς βυζαντινὸς ποιητῆς τῆς Δαριδικῆς ἐποχῆς. Εἶνε γραμμένα μ' ἐνθουσιασμὸν μουσικὸποικῶ καὶ πίστει μεταφυσικῆ.

Ἐτὴ μορφή τους ἀποτελοῦν ἄρτια συνέτα μὲ στίχους ἀκαλοῦς, καλλόχρους καὶ τεχνολογούμενους.

— ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΣ ΜΑΡΚΕΤΟΥ: «Διηγήματα καὶ Σκέψεις» σελ. 78. ὄρ. 5. Εἶναι τὸ δεύτερο βιβλίον ποὺ μῆς προσφέρει ἢ νεαρὰ συγγραφεὶς. Ἡ Δις Μαρκετοῦ εἶναι πολὺ νέα, καὶ ἀπὸ τὴν νεότητά δὲν περιμένει κανεὶς δυνατὰ ἔργα ἄλλὰ οἱ παραφοροὶ ἐνθουσιασμοὶ ποὺ δημιουργοῦν τὴν ἀνικληρία, εἶναι συνηθισμένο ἔλαττωμα τῶν νέων. Αὐτὸ δὲν τὸ ἔχει ἢ Δις Μ. καὶ εἶναι τὸ μεγαλύτερο πρᾶτηρμά τῆς καὶ ἢ ἐγγύθησι μῆς σταθερῆς ἐξέλιξῆς.

Δὲν ἔχει τὴν πετρα τῆς ζωῆς, συνιστᾶται παιδικὰ καὶ γράφει μὲ εὐκληρία. Τὰ διηγήματα τῆς ἂν καὶ χωρὶς τὴν τεχνικότητά τῆς δημιουργικῆς μορφῆς, εἶναι ὅμως σάκτα μὲ τὴ σπαρχίδα τῆς τέχνης. Ἐγρουν τὴν αἰσθητικὴ ἀντικλήψῃ, τὸν διδαχτικὸ συμβολισμό (ποὺ μοιάζει κάπως τὸν Ρουσσάκο) τὴν εὐκληρία τοῦ ὄρους καὶ τῆ γλωσσικῆ ἀρμογία. Οἱ διάλογοι καλοβαλμένοι, ἐξεπτεῖον ποὺ καὶ ποὺ τὴν ἰσολογία μῆς εὐρηγικῆς ἐπανάστασις. Λέπει ἢ πλοκή καὶ ἢ δράσι. Τὰ ἴδια καὶ γιὰ τῆς «Σκέψεις». Στὸ τέλος τοῦ βιβλίου εἶναι ἓνας ἐπιλόγος γεμάτος ἀλήθειαι καὶ μετροφροσύνη. Μὸς φαίνεται ποὺ ἀποτελεῖ τὸν σωστότερο χαρακτῆρα τοῦ βιβλίου αὐτοῦ.

ΑΓΓ. ΔΟΞΑΣ

— ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ: Ζακυνθινὸ μαντιλὶ καὶ ἄλλα ἑτα λεχτὰ διηγήματα. Ἐκδ. Χ. Γιαννῆρη.

Μιὰ συλλογὴ διηγημάτων, —ἐκλογὴ καινομένη ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸ συγγραφεὶ, —μὲ τὸ πρῶτο μόνον ἀνέκδοτο, ἐκκοσμητικῶς τὰς ἡμέρας αὐτῆς εἰς μιαν κομφοτάτην ἔκδοσι. Ἀπὸ τὰ τόσα ἔργα τοῦ κ. Ξενοπούλου, διασημῶς καὶ πανπῶς εἶδους ἔντομα μῆς ὀλοκλήρου φιλολογικῆς τριακονταετίας, δυσθερετὰ πολλὰ καὶ παρασημῶ, —ἐπερεῖ νὰ γείνη ἢ συγκέντρωσις αὐτῆ τῶν πρῶτων διηγημάτων, διὰ νὰ δεχθῇ ἀκόμη ὅτι καὶ σήμερα δὲν χάνουν ἀπὸ τὴν ἀξία τὴν ὅποιαν ἔχουν ὅταν ἐπράφωσαν. Ἡ κριτικὴ μῆς περὶ τοῦ, ἢ ποὺ ἄλλως τε καὶ ἢ ἔνα ἀπ' αὐτὰ ἔχει κριθῇ ἀπὸ πολλοὺς δικούς μας λογίους καὶ ἔνω. Ἐπαρξόμενον ὅμως τῆ ἀμύτηνον «Νανότα», τύπον ἀσύνχρονον ἴσως, χαρακτηριστικὸν ὅμως καὶ ζωντανὰ ἀποδομένον.

Γ. ΑΓΡΑΣ

— ΤΟΛΣΤΟΓ: «Ἡ Σονάτα τοῦ Κρόντσερ» μετάφρ. Ἄδος Ἐθνικῆς Σακραντιδῆ. Σελ. 150. ὄρ. 2,50. (Ἐκδ. Γ. Βασιλείου).

Ἡ Δις Ἄθ. Σακραντιδῆ μῆς χρῆζει νὰ πνευματικὴ ἐντροφι μεταφράζοντάς τὸ δυνατὸ ἀπὸ ἔργο τοῦ Τολστόφ πρῶτη φορὰ ἢ τὴν Ἐλλῆν. γλώσσα ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸ Ρωσσικὸ κείμενο. Ἡ μετάφρασις εἶναι μιὰ ἠθρομῶν, ἂν καὶ δημιουργία ἀγάριστι. Καὶ τὸν ὄρο αὐτὸ τὸν ἐκπληροῦει καλὰ ἢ ἐλακτικῆς μεταφράστῃ τοῦ Ἀντρέιεβ, ὅχι μόνον γιὰτὶ κατέχει τῆς δυὸ γλώσσας, τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τὴν Ρωσσικήν, ἀλλὰ γιὰτὶ ἀποφασίζει νὰ μεταφράσῃ κατὰ μόνον ἀπ' ὅ τὸ αὐτῶν πολὺ.

— ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΥ: «Ὁ Ροπαῖος». ὄρ. 3.

Ὁ ἔκδοτος. ὀλιος Μ. Ζηράκη ἐξέδωκε εἰς κομψὸν τόμον τὸν «Ροπαῖο» τοῦ Λαμαρτινοῦ, κατὰ γλαφυρὰν μετάφρασιν τῆς Δοξ Ἀλέξ. Κοντογιάννη.

— ΑΓΓΕΛΟΥ ΔΟΞΑ: «Τὰ Γορνὰ» σελ. 32. ὄρ. 2.

Ἐξεδῶθησαν καὶ πωλοῦνται εἰς ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα: «Τὰ Γορνὰ», καινούριου τραγοῦδι τοῦ κ. Ἀγγ. Δόξας. Ἄπ' τῆς ἐπαρχίης μετροπῶν ἢ ἀποσθίνονται μὲ ταχυφ. ἐπιταγῆ ἢ τὸ Βιβλιοπωλεῖο Γ. Βασιλείου, Σκαδίου 42, Ἀθῆνας. Ἀποσπάσματα τοῦ βιβλίου δημοσιεύματα ἢ τὸν περσινὸν φύλλο.

— ΜΟΥΣΑ. Μηνιατικὴ λογοτεχνικὴ ἐκδόσι. — Γραφεῖα: Κολοκοτρῶνη 37. Ἀθήνα. Κυκλοφορεῖ τὸ ὄο φύλλο τοῦ Γενάρη.

— ΚΑΛΑΙΤΕΧΝΙΑ. Μηνιατικὸ φιλολογικὸ περιοδικὸν. Διευθυντής: Στέφ. Κάρμης. Ἐπὶ τῆς ὄλης: Τ. Λιακέας. Γραφεῖα: Μενάνδρου 36. Ἀθήνα.

ΑΓΓΕΛΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Α. ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΒΕΡΑΝΖΕΡΟΥ 14

ΤΟΜΟΣ Α' (1821-1833)

Η ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΑΙ ΕΘΝΙΚΑΙ ΓΑΙΑΙ

ΜΕΡΟΣ Α'. Διαρκούσης τῆς Ἐπανάστασεως (1821-1828).

ΜΕΡΟΣ Β'. Ἐπὶ Καποδιστρίου (1828-1831).

ΜΕΡΟΣ Γ'. Ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Καποδίστρια μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ Ὁθωνος (1831-1833).

Ἔργον παρόμοιον πρώτην φοράν δημοσιεύεται εἰς τὴν πατρίδα μας. Εἰς τὰς σελίδας τοῦ οἱ ἐνδιαφερόμενοι ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς *Γεωργίας* θὰ ἀνεύρουν ἕνα νέον *Γεωργικὸν* κόσμον ὁ ὁποῖος θὰ παρέμενε θαμμένος ἴσως διὰ παντός, ἄγνωστος, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο καθιστάμενος ἐξόχως ἐκκυστικός καὶ πλήρης ἐξαιρετικῶν ἐνδιαφερόντων.

Τὸ ἔργον μας μετὰ στοργῆς συνεκέντρωσεν εἰς τὰς σελίδας τοῦ *γεωργικῆς* λεπτομερείας ὑψίστου διὰ τὴν Ἑλλάδα μας ἐνδιαφέροντος, ὀφειλομένας εἰς διαπρεπεῖς ξένους συγγραφεῖς μελετήσαντας τὴν Πελοπόννησον, τὴν Στερεάν, τὴν Μακεδονίαν, τὴν Θεσσαλίαν, τὴν Ἠπειρον, τὴν Θράκην καὶ τὰς Νήσους, ὀλίγα ἔτη πρὸ τῆς Ἐθνεγερσίας μας.

Εἰς τὰς σελίδας τοῦ ἀναπαρίσταται μετ' εὐλαβείας ἢ ἀπολύτως ἄγνωστος ἀλλὰ τόσον ὑπέροχος καὶ πατριωτικῆ ἐργασία τοῦ ἀειμνήστου Καποδίστρια ὑπὲρ τῆς ἀναπτύξεως καὶ βελτιώσεως τῆς *Γεωργίας* μας.

Λεπτομερῶς ἐξιστορεῖται πᾶν ὅ τι ἀφορᾷ τὸ *Ἀγροκῆπιον τῆς Τίρυνθος* καὶ τὸ ἔργον τοῦ πρώτου Ἑλλήνου *Ἐπιστήμονος Γεωπόνου* ὅστις ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Κυβερνήτου εἰς τὰ 1829. Ἐξαιρέται ἡ δύναμις τῆς *Ἑλληνικῆς Γῆς* ἢ ὁποῖα παρέσχε κολυτίμους ὑπηρεσίας εἰ τοὺς Γίγαντας τοῦ 1821.

Ἐπακολουθεῖ πλῆθος στατιστικῶν καὶ ἀπογραφικῶν πληροφοριῶν ἐξαιρετικῆς σπουδαίου-τητος κατὰ τε τοὺς χρόνους τῆς Ἐπανάστασεως καὶ πέραν μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ Ὁθωνος.

Κάθε σελὶς καὶ μία ἐκπληξὺς καὶ μία ἄγνωστος λεπτομέρεια διὰ τὴν *γεωργικὴν* ζωὴν τῆς πατρίδος μας.

Τὸ ἔργον μας ἐνδιαφέρει ἐξ ἴσου τὸν *Κτηματίαν*, τὸν *Γεωργόν*, τὸν *Γεωπόνον*, τὸν *Πολιτικόν*, τὸν *Ἐμπορον*, τὸν *Βιομήχανον*, τὸν *Ἐπιστήμονα*, τὸν *Οἰκονομολόγον*, τὸν *Κοινωνιολόγον*, τὸν *Τραπεζίτην*, τὸν *Σιδηροδρομικόν*, τὸν *Διοικητικόν* ἢ *Υπάλληλον* κτλ. κτλ. Ἔργον ἀπαραίτητον διὰ τὰς *Γεωπονικῆς*, *Ἐμπορικῆς*, *Βιομηχανικῆς*, *Λασικῆς* κτλ. Σχολᾶς τῆς Ἑλλάδος.

Τετὴ τοῦ Α' τόμου Δρ. 20

Ἀθῆναι Ἰανουάριος 1921